

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XXVI. — Izdan in razposlan dne 10. junija 1874.

75.

Ukaz trgovinskega ministra od 10. junija 1874,

o vvédbi novega krétnega pravílnika železnicam kraljevín in dežel, zastopanih v državnem zboru.

Na podlogi člena VIII v zakonu od 24. decembra 1867 (Drž. zak. št. 4 iz 1868. leta) naj priloženi krétni pravílnik, začensí od 1. julija 1874 po vseh železnicah kraljevín in dežel, zastopanih v državnem zboru, dobode moč.

Istega dne nehá veljati kretni pravílnik uveden z ukazom od 1. julija 1872 (Drž. zak. št. 90).

Zdaj veljavni obrazci voznih listov naj se dopuščajo do konca decembra 1874. Ali od 1. januarja 1875 počensí naj se uporabljajo edino obrazci, propisani v naslednjem pravílniku.

Kraljevsko-ogerski minister za občevanje, s katerim sem o tem stopil v dogovor, ob enem napravlja enako uredbo železnicam po deželah ogerske krone.

Banhans s. r.

Krétni pravílník

železnicam kraljevín in dežel zastopanih v državnem zboru.

Naslednja določila, kako je odpravljati ljudi, popotni pratež, mrličé, vozila in živali ter tudi blago, bodo, začéniši od 1. julija 1874 po vseh železnicah kraljevín in dežel, zastopanih v državnem zboru in ob enem po železnicah dežel ogerske krone veljala v krajevnem in zvezovalnem občenji in v občenji z železnice na železnico.

Posebna določila posameznih železnocestnih uprav ali železnocestnih zvez imajo poleg tega pravilnika veljavo samo tedaj, ako so sprejeta v dotične tarife, ter ako si niso v križ z naredbami tega pravilnika, temveč jih samo dopolnjavajo, ali ako občinstvu naklanjajo ugodnejše uvete (pogoje).

I.

Splošna določíla.

§. 1.

Dolžnosti služnega osebja.

Pri železnicah v službo postavljeno osebje ima dolžnost, da se z občinstvom véde skromno in uljudno a vendar odločno in tudi ugodljívo, znotraj služnih mej, katere so mu odkazane.

Redna opravila svoje službe treba da zvršuje brezplačno; strogo mu je zabranjeno, zánja od občinstva prejemati daríla.

Služnemu osebju je prepovedano, kaditi, kadar ima v službi posle z občinstvom.

§. 2.

Pravice služnega osebja.

Občinstvo je dolžno izpolnjevati služne uredbe tega osebja, kadar je v uniformi ali ima na sebi služna znamenja ali izkaže legitimacijo.

§. 3.

Razsojevanje preprirov.

Prepire mej občinstvom in mej služnim osebjem na postajah razsoja postajski načelnik, a mej vožnjo voditelj vlaka.

§. 4.

Pritoževanje.

Pritožbe se morejo služnim glavarjem zglaševati ustno ali pismeno in tudi vpisovati v pritožno knjigo, ki jo ima vsaka postaja.

Upraviteljstvo treba da brž kakor mu je mogoče odgovori o vseh pritožbah, katere se zglásijo s pritožnikovim imenom in prebivališčem. Pritožbe o služnem človeku naj, kar se dá, na tanko zaznamenajo njegovo ime, številko ali kak znak njegove uniforme.

§. 5.

Stopanje v kolodvore in na železnico.

Stopati v kolodvore in na železnico zunaj prostorov, občinstvu zmirom ali samo časi v odprtje odločenih, zabranjeno je vsacemu, razen tistih ljudi, kateri so v to upravičeni po določilih pravilnika železnocestne policije.

§. 6.

Utesnjena dolžnost, kar se tiče prevážanja. S čim se plačuje.

Odpravljanju ljudi, živali in stvari se je môči samo tedaj uprétí, kadar ovirajo preizredne zapreke ali višja sila, ali kadar se ne izhaja s pravilnimi vozíli.

V plačilo je, razen drobiža, povsod take zlate in srebrne novce, kateri imajo zakonít kurz na sosednjih železnicah, jemati po tistem kurzu, ki ga je postavila železnocestna uprava in ki je pri vsacem odpravníštvu nabít v javno razglasilo, kolikor tega jemanja ne brani kaka zakonita prepoved.

II.

Odpravljanje ljudi, popotnega prateža, mrličev, vozil in živih živali.**a) Odpravljanje ljudi.****§. 7.****Vozni črteži. Nalašč dovoljene voznje. Odvozna doba.**

Ljudje se odpravljajo po meri javno razglašanih ter na vseh postajah na videž obešenih voznihi črtežev, iz katerih je tudi videti, kaki razredi vozov tekó s katerim vlakom.

Voznje nalašč se dovoljujejo samo po razsodilu železnocestne uprave.

Postajске ure na kolodvorih so za pravílo, po katerem odhajajo vlaki.

§. 8.**Vozarína od ljudi.**

Vozaríno od ljudi ustanavlja tarifa, na vseh postajah na videž obešena.

§. 9.**Prodajanje voznihi kart. Nazaj jemanje kupljenih voznihi kart.**

Prodajanje voznihi kart na takih postajah, kjer malo svéta prihaja in odhaja, more se zahtevati samo zadnje pol ure, a na takih, kjer je več svéta, vso uro pred odhodom tistega vlaka, s katerim potnik hoče odriniti, če je pa mej dvema vlakoma po istem potu namerjenima, še menj časa vmes, tedaj samo v tem času. Kdor 5 minut pred vlakovim odhodom še ne kupi vozne karte, ta je nema pravice dobiti.

Vozarína, kolikor je prístoji, naj se našteta pripravi, da ne bode pomude z novčnim menjevanjem.

Vozne karte dajó pravico do primerneга razreda vozov, če so v njem še prostori ali oziroma če jih še kaj ostane, kadar se poprejšnji vozovi nadomestijo z drugimi. Ako se potniku ne odkaže prostor, primeren njegovi vozni karti, niti se mu ne more dati za kaj časa prostor v višjem razredu vozov, na izvolji mu je, da svojo vozno karto zamenja za vozno karto nižjega razreda ter da se mu zopet povrnejo novci, kolikor jih je bil poprej več dal, ali da se ne odvéze (odpelje) a vozaríno zahteva nazaj.

Vsakakor imajo potniki, s prohodnimi kartami dospévši, prednost pred ónimi, kateri na novo dohajajo.

Na odvozni postaji je najpozneje 20 minut pred odhodom dotičnega vlaka dopuščeno naročati cele kupé ali oddelke voza prvih dveh razredov, proti temu, da se plača k večjemu toliko kart dotičnega razreda, kolikor ima kupé prostora. Na vmesnih postajah smejo se celi kupeji samo tedaj zahtevati, ako je v prišedšem vlaku kaj tacihi brez ljudi.

Za slučaj, ako popotnik plača poseben kupé, izdá mu se list. Popotniku nepristoji pravica, sprejemati več oseb v kupé, nego je plačano voznihi kart.

§. 10.

Vozne karte in njih veljavnost. Znižana vozarína od otrók.

Vozna karta imenuje postaje, od koder in do koder se vožnja zahteva, potem vozarína od tistega razreda vozov, s katerim potnik hoče oditi, če vozarína morebiti ne omahuje z novčno vrednôto (valuto) vred, napósled čas ali vlak, za katerega karta veljá. Na vsaki karti je s kólekom (štempljem) naudarjen čas ali vlak, za katerega je veljavna, da torej utegne vsak potnik takój videti sam, ali res karta kaže tja, kamor on iti namerja.

Potnikom je dovoljeno, mej vožnjo izstopati na vmesni postaji, da se do postaje svoje namere odvezó (odpeljó) potem z drugim vlakom, kateri še ta ali prihodnji dan tja ódide ter nema višjih tarifnih postavkov. A taki potniki treba da na dotični vmésni postaji mahoma, ko pridejo z vlaka, svojo karto dadó postajskemu načelniku, kateri zaznamená nanjo, da se jej je veljavnost podaljšala.

S tem se ne podaljšuje rok, določen za karte o vožnji tje in nazaj (retour) ali za okolno vožnjo.

Otroci izpod 10 let se odpravljajo za znižano vozaríno.

Če je dvomiti, kolikolétni so otroci, naj razsodi izrek najvišjega uradnika navzočnega pri pregledovanji.

Od takíh otrok, ki jih je treba še nositi, da torej nemajo svojega posebnega prostora, nij nič plačila.

§. 11.

Zamenjavanje kupljenih voznihi kart.

Kupljene vozne karte zamenjavati za karte višjih razredov je potnikom do 10 minut pred vlakovim odhodom nezabranjeno, če doplačajo, kolikor je razločka v ceni, ako namreč imajo višji razredi še prostorov. Na vmesnih postajah mej vožnjo more potnik samo tedaj zahtevati, da preíde na prostor višjega razreda, kadar karto, slovóčo na njegove namere mesto, dokupi tako, da ima cene z novci vred, že danimi za poprej kupljeno karto, konči toliko, kolikor je vozaríne v višjem razredu.

Že kupljena karta višjega razreda se more za karto nižjega razreda zamenjati samo ob tistem slučaju, o katerim govori §. 9.

§. 12.

Odkazovanje prostorov.

Ne prodajejo se posamezni, določeni prostori, ter nikdo jih ne more poprej sebi izgovarjati.

Služno osebje ima pravico, ter ako zahtevajo potniki, celó dolžnost, odkazovati jim prostore. Gospé, katere potujejo same, treba devati, ako zahtevajo, kar se največ dá, samo z gospémi ven kupé. Vsak vlak imej konči po en kupé za same gospé v družem in tudi v tretjem razrédu vozov. Na vozéh, izdelanih po ameriški uredbi, naj se to določilo izpolnjuje samo s tistimi izpremembali, ki jih ukazuje ta uredba.

§. 13.

Težavnih ljudi izločevanje od vožnje.

Môči je ljudi, kateri bi zaradi kake vidne bolezni ali zaradi česa drugega sè svojim sosédstvom očividno težili druge potnike, izločiti, da niti z drugimi vkupe niti dalje ne potujejo, ako neplačajo posebnega kupéja. Vozarina, če so jo dali, naj se jim vrne, ako jim nij dovoljeno, odpotovati. Spázi se li stóprv mej potjo, da kateri spada k ljudém te vrste, naj se od daljéjše vožnje izloči na prvi postaji, če se poseben kupé ne more plačati in dati njemu v rabo. Vozarino od sebe in od pratéža dobođe povrneno za tist kos, kar se ga še nij prevézel (prepeljal).

§. 14.

Čakálnice, odpravnístva voznih kart in pratéža. Prigléd nad voznimi kartami.

Čakálnice treba najpozneje po eno uro, in odpravnístva voznih kart in pratéža na takih postajah, kjer več svéta prihaja in odhaja, tudi najpozneje po eno uro, a na tistih postajah, kjer je menj svéta, odpirati konči po pol ure pred odhodom vsacega vlaka.

Potnik treba da kupljeno karto, ako se zahteva, pokaže ob vhodu v čakálnico in ob vstopu na voz. Karto naj potnik mej vožnjo ima pri sebi, dokler se mu zopet ne odvzame.

Potnik, zatečen brez veljavne vozne karte, treba da od vsega kosa, kolikor se ga je prevézel (prepeljal), in če se mahoma nedvomno ne dokaže, na kateri postaji je vstopil, tedaj od vsega kosa, kar ga je vlak do tedaj pretekel, dvakrat plača navadno vozarino, a najmenj, kar naj dá, to je tri goldinarje. Nego tist potnik, kateri, vstopivši na ljudonosni voz, takój nepozvan opravníku ali voditelju vlaka zglási, da karte kupiti nij mogel zato, ker se je zakasnèl, plača za 50 kr. povišano vozarino, ako je sploh še puščen, da se z vlakom odvéze, česar nema pravice zahtevati.

Kdor se ustavlja takój plačati, môči ga je izposaditi.

§. 15.

Vstop na vozove.

Znamenje za vstop na vozove se daje z dvema razločenima udarcema ob zvonec.

§. 16.

Zamuda odvozne dobe.

Ko je parna piščal na lokomotivi zapela odvozno znamenje, nij môči nikomur več dati, da bi se še odvézel s tem vlakom. Prepovedano in kaznilno je vsako poskuševanje vstopa in vsaka pripomoč k njemu, kadar so vozovi že jeli teči.

Potnik, zamudivši odvozno dobo, nema pravice niti zahtevati, da se mu povrne vozarina, niti iskati kake druge odméne (odškodbe).

Ali dopuščeno mu je, na podlogi kupljene karte z drugim vlakom, kateri še ta ali prihodnji dan tje odide, kamor je on namenjen, ter nima višjega tarifnega postavka, ako svojo karto mahoma dá postajskemu načelniku, kateri zaznamená na-njo, da se ji je veljavnost podaljšala.

S tem se pa nepodaljšuje rok, ustanovljen za retur-karte, niti za karte o okolni vožnji in razveselilnih vlakih.

§. 17.

Kako je delati na vmesnih postajah. Odpiranje in zapiranje vrat na vozovih.

Kadar se pride na postajo, treba na glas klicati, kako je ime tej postaji, povedati, koliko pomude bode; klicati je tudi, ako se morebiti dozdANJI vozovi nadomestijo z drugimi. Ko se vozovlak ustavi, treba na óni strani, katera je v izstop odločena, odpreti vrata istim vozém, ki so namenjeni potnikom, gredočim samo do te postaje. Vrata ostalih vozov se odpró edino tedaj, če kdo zahteva.

Kdor na kaki vmesni postaji odide sè svojega sedeža tako, da nič nij položil nanj, bodi potlej zadovoljen z drugim sedežem, ako se v tem njegov zaséde.

§. 18.

Nenavadni pomudki na odprti cesti.

Ako bi so zaradi kakih zaprék bilo treba dalje časa ustaviti zunaj postaje, smejo potniki samo tedaj izstopiti, kadar jim voditelj vlaka izréčno dovoli. Potniki naj se takój potlej umaknejo s koléje železne ceste in ob prvem znamenji s piščaljo tudi zopet gredó vsak na svoj prostor.

V znamenje, da pojde vožnja dalje, parna piščal trikrat zazvižga. Kdor še nij vstopil, kadar se piščal tretjič glási, izgubi pravico, zahtevati, da bi ga vlak dalje odnesel.

§. 19.

Kako je biti mej vožnjo ter ob vstópanji in izstópanji.

Mej vožnjo se nikdo ne sme v stran iztezati iz voza, naslanjati na vrata ali stopati na sedeže.

Če zahteva tudi samo en potnik, naj se zapró okna tiste strani, kjer veter piha.

Potniki si zaradi vstopa in izstopa ne smejo sami odpirati vrat na vozéh, nego dadó naj služnemu osebju odpirati, niti ne smejo vstopati in izstopati, predno vlak mirno ne obstoí.

Vsak póttnik bodi vedno daleč proč od koléj in mašin, ter nikdo ne odhajaj s kolodvora v drugo razen v tisto stran, katera je v to odkazana.

§. 20.

Okvarba vozov.

V odméno (odškodbo) za ubita okna je taksa, in kadar se zgodi kaj tacega, tedaj ustanovljene vsote služno osebje takój pobere od njega, kdor je to storil. A ta sme zahtevati, da mu se taksa pokaže. Uprava železne ceste ima tudi oblast, kadar se vozovi od znotraj umažejo, zavése raztrgajo i. t. d., zahtevati odméno, ter jo takój dajati pobirati od tistega, kdor to storí.

§. 21.

Zakesnéli vlaki. Prekínena vožnja.

Zakesnéli odhod ali prihod vlakov ne daje pravice, da bi se zaradi tega moglo kaj zahtevati od železocestne uprave.

Izostala ali prekínena (prejénjana) vožnja upravičuje samo do tega, da se sme nazaj zahtevati vozarína, plačana od kosa, kolikor ga vlak nij pretekel.

Ako se pa vendar vsled zakesnitve, katere nij kriva višja sila, zamudi stik z drugim vlakom, tedaj je potniku imajočemu karte tudi za drugi vlak, če izkaže, da se je s prvim nazaj gredočim vlakom nepretrgoma do odvozne postaje vrnil, povrniti plačano voznino za tjekaj, in pa voznino za nazaj na razredu, katerega je tje gredoč rabil.

Ali, da mu ta pravica obveljá, dolžan je potnik to precej po prihodu zakesnelega vlaka naznaniti postajskemu načelniku ter predložiti mu svoje vozne karte. Ta načelnik naj izdá potrdílo o tem, načelnik odvozne postaje pa o času, kdaj je potnik nazaj prišel.

Če naturni prigodki ali drugačne zapreke vožnjo po kacem kosu železne ceste ustavijo, tedaj bode skrbeti, kolikor se more, da bodo prevažala do odprtega kosa ceste druga vozíla dotlé, dokler se o vsacem posameznem prigodku ne ustanoví posebna uredba. A potniki ne morejo zahtevati, da bi jih druga vozíla dalje odpravljala za tiste pristojbine, kar so jih plačali od vožnje po železnici.

Da kaj vožnjo ovira in da se je kateri vlak zakesnil, to je precej razločno na znanje dati občinstvu z naznanilom nabitim na lahko pristopnem mestu.

§. 22.

Jemanje psov s saboj i. t. d. Kadež tabaka. Jemanje takih stvari s saboj, ki so opasne (nevarne) zaradi ognja.

Psov in drugih živali nij smeti s saboj jemati v ljudonosni voz. A izneti so mali psički, nošeni v naročji, ako se temu ne upró ostali potniki istega kupéja.

Tabak je dovoljeno kaditi po vseh razredih vozov, a v prvem razredu samo tedaj, ako na to pristanejo vsi ostali potniki istega kupéja, če vlak v tem razredu nema posebnih kupéj kadéčim ljudém. Vsak ljudovozni vlak treba da ima nekadéčim ljudém kupéje družega, in kjer se dá, tudi tretjega razreda. Tabačne pipe naj bodo s pokrovi.

Stvari, opásnih (nevarnih) zaradi ognja, dalje vsakoršnega pratéža, v katerem so tekočine ali kaj družega tacega, kar bi kakor koli utegnilo kaj pokvariti, zlasti nabitih pušek, smodníka, lahko vnétnih preparatov in vsega ostalega, kar ima enaka svojstva, nij smeti niti oddajati za popotni pratéž niti ne jemati s saboj na ljudonosni voz. Služno osebje železne ceste je upravičeno, da se o tem uvéri, kakor je treba. Kdor temu dela v križ, porokuje za vso kvaro, kolikor bi se je s prestopom zgoraj oménjene prepovedi zgodilo na tujem pratéži ali kako drugače, ter zadene ga vrhu tega tudi kazen, določena s pravilnikom železnocestne policije.

Ali lovcem in osebam v javni službi stoječim je dopuščeno s sabo jemati malo streliva.

Cev s saboj vzete puške naj se drží k višku obrnena.

§. 23.

Izločba pijanih ali upornih ljudi od vožnje.

Kdor se propisanega redú ne drží, uredeb služnega osebja ne izpolnjuje ali se nedostojno véde, tak se brez kake pravice do odméne za plačano vozarino izloči, da se ne bode z vlakom dalje vozil. Zlasti nij pijanih ljudi puščati v vozove niti ne v čakálnice, ter ako tja pridejo tako, da jih nikdo nij zapazil, treba jih je odsloviti.

Kadar se odslové mej potjo, ali kadar se dotični ljudje odvrnejo, ko so že pratéž oddali odpravištvu, nemajo pravice, zahtevati, da bi ga dobili zopet kje drugje, razen na tisti postaji, kamor je odpravljen.

b) Odpravljanje popotnega pratéža.

§. 24.

Kaj je popotni pratéž.

Za popotni pratéž se navadno odpravlja samo to, kar ima potnik s saboj v svojo in svojih ljudi popotno potrebo, zlasti kovčegi (kofri), tlomoki in popotne torbe, klobúčne škatle, mali zaboji ter enake stvari; večji, po trgovski zadelani zaboji, bačve in druge stvari, katerih nij šteti k popotnim potrebam, utegnejo se izimkoma dopuščati. Kar se ne sme odpravljeti za vozno blago, niti po §. 22, alinea 3 s sabo jemati v vozove za ljudi, tega tudi nij smeti niti za popotni pratéž oddajati, sicer bi se zapadlo nasledkom v §. 48 ustanovljenim.

§. 25.

Kako je vlagati; starejša poštna in železnocestna znamenja treba odčistiti.

Popotni pratéž, kateri nij trdno in trpéžno vložen, more se odvrniti. Vsi kosi pratéža naj bodo čisti od staréjših poštnih in železnocestnih znamenj. Ako

tega nij ter se zato pratěž kam zavleče, kamor nij bil odmenjen, železnica ne more porokovati za kvaro, kar je iz tega nastane.

§. 26.

Oddajanje pratěža.

Ne more se zahtevati, da bi z vlakom odšel pratěž, kateri se v pratěžno odpravištvu najpozneje 15 minut pred vlakovim odhodom ne oddá s pokazano vozno karto.

Če se izimkoma in s prihrambo poznejše ekspedicije ob nujnih slučajih pratěž tudi neodpravljen vzame s saboj, ne smatra se, kakor bi na prevoz bil oddan, do tiste dobe ne, dokler nij odpravljen.

Isto veljá o prevzemanji popotnega pratěža na takih mestih, kjer se vlaki le malo pomujajo ter nič ne prevzemajo.

Vozaríno od pratěža je takoj plačati in s tem odvrniti kvaro, da bi ostal neodpravljen.

§. 27.

S saboj jemani pratěž.

Male, z láhka prenosne stvari morejo, ako ostalim potnikom ne delajo neprijetnosti, s saboj se jemati na voz, če to dovoljujejo cárinski (colni) in davčni propisi. O takih, s saboj na voz vzetih stvaréh se ne dá nič pratěžnice (pratěžnega lista); potniki naj sami pazijo nanje.

Z istimi uveti je po določbi postajskega načelstva potnikom IV. razreda tudi dovoljeno, s saboj jemati rokodelsko orodje, telečáke, nosna bremena v košarah, vrečah, krošnjah i. t. d. ter druge stvari, ki jih s saboj nosijo pešci.

§. 28.

Pratěžnice in izročevanje pratěža.

Za oddan pratěž, h kateremu se more zahtevati pokazávanje vozne karte, potnik dobode pratěžnico. Te pratěžnice gospodarju, čegar poverila železnocestna uprava nij dolžna preiskovati, naj se pratěž izročí samo tedaj, ako je povrnil pratěžnico, ki železnocestno upravo potem osvobodí vsacega poznejšega zahtevanja od nje.

Gospodar pratěžnice je upravičen, kadar doíde vlak, kateremu je pratěž bil na prevozilo oddan, da ondi, kamor je pratěž bil odmenjen, zahteva, naj se mu pratěž v prostorišči pratěžnega odpravištva izročí takoj, ko mine toliko časa, kar ga je treba v redno izkladanje in izročevanje ter tudi morebiti v davčno-uradno odgotovílo. Ako neče počakati, da bi se mu pratěž takój izročil, more v 24 urah potem, od kar je pratěž došel, v odločenih odpravljalnih urah pratěž, ali sam ali po kom družem zahtevati za povrneno pratěžnico. Kadar se v 24 urah ne pride po pratěž, plačati je od njega propisano ležaríno.

Če pratěžnice nij, tedaj je uprava dolžna pratěž izročiti samo potem, ko se je upravičenost do sprejetja čisto dokazala ter za pratěž dala pismena zaveza (revers) in po okolnostih tudi vársčina.

Praviloma je pratèž izročati samo na tisti postaji, kamor je odmenjen. Kolikor dovoljuje čas ter ne branijo okolnosti s cárinskimi in davčnimi propisi vred, more se vendar ob potnikovem zahtevanju pratèž izročiti že na kaki poprejšnji postaji. Ob tacem slučaju naj potnik, kadar se mu izroča pratèž, povrne pratèžnico ter pokaže vozno karto.

§. 29.

Poroštvena dolžnost železne ceste, kar se tiče popotnega pratéža.

Železnica od tistega hipa dalje, ko je izdala pratèžnico, porokuje, da se prav ter neokvarjen izroči vsak kos pratéža, in to sploh po uvetih in ustanovilih oddelka III (Odpravljanje blaga), kolikor se ti uveti in ustanovila dadó raztegniti na odpravljanje popotnega pratéža, a še posebno po naslednjih načelih:

- a) če potnik višje vrednosti nij napovedal, tedaj se mu ob izgubi ali okvarbi povrne, kolikor je res kvare; a ne more se zanjo zahtevati več povračila nego po tri goldinarje srebra za vsak funt, ko se odbije teža zdrave vsebine tistega pratéžnega kosa, kateri je samo okvarjen;
- b) če je potnik višjo vrednost napovedal, tedaj treba vrhu pratežarine dati še priklad, katerega je najmenj po 10 kr. od vsakih, če tudi samo pričetih 150 kilometrov, kar jih pratèž preide od postaje, kjer se je odposlal, do postaje, kamor je odmenjen; a tega priklada vendar ne sme biti več nego po 2 od tisoč vse napovedane vsote.

Napoved vrednosti ima pravovézno moč samo tedaj, kadar jo odpravníštvo odvozne postaje vpiše v pratèžnico.

- c) Uprava je svobodna vsake odgovornosti o popotnem pratéži, ako ga nikdo ne zahteva, predno mine osem dní potem, ko vlak pride (§. 28) na postajo, kamor je pratèž odmenjen.

Potnik, kateremu se pratèž ne bi izročil, more zahtevati, da mu pratéžno odpravníštvo na pratèžnici potrdi dan in uro, kdaj ga je zahteval.

O izgubi in okvarbi popótnega pratéža, katerega potnik v prevoz nij bil oddal, posebno o izgubi in okvarbi na voz s saboj vzetih stvari (§§. 26, 27), daje se poroštvo samo tedaj, kadar se dokaže, da krivica zadeva železnocestno upravo ali njene ljudi.

§. 30.

Izgubljeni kosovi pratéža.

Pratéžni kosovi, katerih nedóstane (izmanjka), smatrajo se na postaji, kamor je bil potnik namenjen, za izgubljene stóprv (še le) po tretjem dnevi, kar je prišel vlak, kateremu so bili oddani, in stóprv tedaj je potnik upravičen, zahtevati, da se mu plača s poroštvom zagotovljena vsota, določena v §. 29, in pozneje ne more iskati nikakoršne druge odmene.

Ko bi se izgubljeni pratéžni kos pozneje morebiti našel, naj potnik, če se vé, kje biva, o tem dobode poročilo, če tudi je že prijel odškodbo, ter sme zahte-

vati, da pratézni kos, ako zanj vrne prejeto odmeno, pride njemu brez vozaríne v roko, in sicer kakor ga je volja, ali tam, kamor je bil odmenjen iz početka, ali tudi tam, kjer je bil oddan.

§. 31.

Poroštvena dolžnost železne ceste, kar se tiče zamujene izročevalne dobe.

Poroštvena dolžnost železne ceste zaradi zamujene izročevalne dobe (§. 28) se drži naslednjih določil:

1. Nadomestila, kar ga zaradi izkazne kvare pristoji za zamujeno izročevalno dobo, kadar se sploh tako nadomestilo plačuje, more se iskati samo po 10 kr. za vsak kilogram pratéža, kar ga nij došlo, in to na vsak začetni dan zamude do tedaj, kadar se pratéž jame za izgubljenega smatrati (§. 30). Ako si hoče potnik večje določeno nadomestilo, katero naj bi se mu dalo za zamujeno izročevalno dobo, zagotoviti zato, ker je enolika korist združena z izročevanjem ob pravem času, treba da izrecílo o tem pratéznemu odpravnístvu izusti najpozneje $\frac{1}{2}$ ure pred odhodom tistega vlaka, kateri naj mu pratéž odnese in po krétnih propisih more odnesti. To izrecílo ima pravovezno moč samo tedaj, ako ga odpravnístvo vpiše v pratéznico. Povračila, kar se ga za to dá, ne sme biti več nego po 2 od tisoč povedane, korist branéče vsote od vsakih, če tudi samo pričetih 150 kilometrov, kar jih pratéž preide od postaje, kjer se je odposlal, do postaje, kamor je odmenjen, ter najmenj povračila te vrste bodi 50 krajcarjev, in drobiž tako plačevanih vsot naj se okróži na cele krajcarje. Nasproti železnica potnikom za kvaro zaradi zakesnéle izročitve plača toliko povračila, kolikor se kvare more dokazati znotraj napovedane vsote.

2. Železnica je svobodna poroštva za kvaro, katera se je naredila iz zamujene izročevalne dobe, ako dokaže, da sè skrbljivostjo rednega vozárja nij mogla odvrniti zakesnitve.

§. 32.

Pratézni nosači.

Na tistih postajah, koder so pratézni nosači, utegnejo potniki te ljudi, a brez odgovornosti železnocestne uprave, jemati, da jim v prostoríšča pratéznega odpravnístva in zopet od onod pratéž prenašajo, katerega dela nij prevzela železnica. Pratézne nosače je poznati po služnih znamenjih in imajo tudi natisneno služno navodilo, ki naj ga z natisneno pristojbinsko takso vred s saboj nosijo in pokažejo, ako se zahteva. Oni naj dadó z nosačevo številko prevideno marko, kadar prevzemajo pratéznico.

Na večjih postajah mora biti tako napravljeno, da potnik lahko svojo robo brez odgovornosti upravnstva za nekaj časa v hrambo izročí železničnemu služniku (vratarju) ter mu plača trdno pristojbino.

§. 33.

Popuščene stvari.

Vse v krajevnem okoliši železnocestne uprave ali na vozéh popuščene, železnici potem oddane stvari se hranijo najmenj 3 mesece. Stóprv ko ta rok mine,

počnè se z njimi delati po določilih, kakoršna so o tem na posameznih železnicah.

Stvari, katere se lahko izpridijo, utegnejo se prodati, kar se najbolje morejo, in sicer takó, kakor se je bati, da bi se res izprídile. Ob tacem slučaju se izkupílo drží upravičencu pripravljeno, dokler ne mine ustanovljeni rók.

A sicer je s te vrste najdenimi stvarmí tako delati, kakor je o tem zapovedano v obènih zakonitih propisih.

c) Odpravljánje mrličev.

§. 34.

Uveti odpravljánja.

Izhodni (prvi) postaji vlaka naj se prevažanje vsacega mrliča zglási konči (vsaj) šest ur poprej, a vmésnim postajam konči dvanajst ur poprej.

Mrliči naj bodo v rákvi (trugi) tako zaprti, da zrak ne more do njih priti, in rákev bodi v lesenem zaboji. Mrlič utegne se tudi z mrtvaškim vozom samim voziti.

Mrličem je dodati spremljáča, kateri naj kupi vozno karto.

Ob oddajanji treba določiti mrtvaški propustni list, ki je zakoníto propisan; železnica ta list prevzame ter zopet vrne potem, kadar izroča mrliča.

Prevažálne pristojbine treba plačati ob oddajanji.

Kdor z ležnjívo vpovedjo mrliča odpravi na prevozílo, naj došteje, kar je bil zanj premalo plačal od prve do zadnje postaje in vrhu tega za konvencionalno globo doloží še štirikrat toliko, kolikor je te vozaríne.

V šest urah potem, ko vlak priteče, kamor je bil odmenjen, treba priti po mrliča, ker sicer bi se po naredbi krájevnege oblastva pokopal.

d) Odpravljánje vpreg in drugih vozil.

§. 35.

Prevzemanje in odpravljánje. Oddajalna doba.

Vprege in druga vozíla se v odpravljánje prevzemajo samo na tistih postajah in do tistih postaj, katere so odločene v njih prevzemanje. Treba jih je zglasiti dve uri a odpravništvu oddati najpozneje eno uro, predno vlak odide. Na vmesnih postajah tako blago s tistim vlakom, s katerim želí pošiljač, res gotovo odide samo tedaj, kadar je bilo 24 ur poprej zglašeno.

Železnica nij dolžna, vpreg in drugih vozil odpravljati z brzovlaki in s hitrimi vozovlaki.

Potniki ne smejo mej vožnjo ostajati v svojih vpregah.

§. 36.

Izročevanje.

Po prihodu na odmenjeno postajo se vprega ali vozílo oddá za vrneno plačilnico (pobotnico), ako se je bila morebiti prejela, in po tako stvar je treba priti

najpozneje v 2 urah, če jo je vlak prinesel do 6. ure zvečer. Pride li vlak pozneje na odmenjeno postajo, tedaj ta rok jame teči stóprv od 6. ure zjutraj naslednjega dneva. Za vsako uro daljšega pomudila je upravičena železnocestna uprava zahtevati stojaríno.

§. 37.

Popotni pratěž i.t.d., puščen na vpregah.

Spremljačem vpreg in vozil je na izvolji, na njih puščati popotni pratěž (§. 24), ako tega ne branijo cárinski in davčni propisi (glej §. 38).

§. 38.

Poroštvena dolžnost železne ceste za vozila.

Za prevažane vprege in vozila železnica porokuje po uvetih in ustanovilih, veljavnih o prevažanju blaga, kolikor se dadó na to stvar raztegniti. A ona ne porokuje za tisto kvaro, kar je nastane iz opásnosti (nevarnosti), ki jo namerja odvrniti spremljevalstvo, kakoršno ona propisuje ali kakoršno pošiljač radovoljno prevzame.

Izgovorjeno bodi pri tem, kadar kdo išče odmene zaradi izgube in okvarbe, da vrednost, katero je izračunjavanju kvare deti po veljavnih zakonítih določilih v podlogo, ne sme preseči tiste vrednosti, katero je oddajatelj napovedal.

Napoved take vrednosti je smétna samo, kar se tiče vprege ali vozila, a ne, kar se tiče notri popuščenih stvari (§. 37).

O takih stvaréh železnica ne porokuje za kvaro, kar je nastane iz opásnosti, katero namerja odvrniti spremljevalstvo, a za drugačne kvare samo tedaj, kadar se dokaže, da krivica zadeva železnocestno upravo ali njene ljudi.

Ako se vrednost naznači, tedaj se v tarifi povedana prevažalna cena vprege ali vozila poveča za določen postavek. Tega postavka ne sme biti več nego po 1 od tisoč cele vsote, napovedane za vsako vozilo posebe, in to od vsakih pričetih 150 kilometrov vse prevozne daljine, ter najmanjši postavek bodi 5 kr., in drobce celokupne vsote, kolikor bi se je plačalo, treba okrožiti na cele krajearje. Ako se vrednost ne napové, izgovorjeno bodi, da po zakonitih določilih izračunjene in nadomeščene vrednosti nobenega vozila s tistimi stvarmí vred, kar jih je v njem, ne sme biti nad 450 goldinarjev srebra, bodi si, da se je pripetila izguba ali okvarba.

Če se napové nad 450 goldinarjev vrednosti kake vprege, odposlane sè spremljevalstvom, ima ta napoved samo tedaj pravovézno moč, kadar jo je odpravištvo odvozne postaje zaznamenálo v pratěžnico; večja vrednost vpreg, odposlanih brez spremljevalstva, naj se napoveduje po propisih, veljavnih o voznem blagu. (§. 68).

§. 39.

Izročeválna doba.

Prevažanje spremljanih vpreg in drugih vozil, katera se odpravljajo z ljudovoznimi vlaki, gre do odmenjene postaje s tistim vlakom, kateremu se oddadó; a če je mej potjo treba, da s tega vlaka preídejo na drug vlak, dovolj je, ako doídejo stóprv s prvim prihodnjim ljudovoznim vlakom.

Izročevalna doba vseh ostalih vpreg in vozil bodi tista, katera je ustanovljena o navadnem blagu.

Poroštvena dolžnost za kvaro, kar bi je bilo zaradi zamude te izročevalne dobe, praviloma ne seza dalje, nego da se največ po 15 goldinarjev od vsake izostale vprege plača vsak pričetni dan zamude. Napoved večje koristi, združene s tem, da se ob pravem času izroče spremljane vprege in druga vozila, ima pravo-vezno moč samo tedaj, kadar jo odpravištvu odvozne postaje vpiše v pratéznico; o nespremljanih vpregah se napoved zdela po propisih, veljavnih o blagu.

Ob teh obeh slučajih se k vozarini vzame še priklad, katerega od vsakih 7·5 kilom. in od vsakih pričetih trideset goldinarjev napovedane celokupne vsote ne sme biti več nego po $\frac{1}{4}$ kr., in drobiž naj se okroži na cele krajcarje, ter najmenj tacega priklada bodi 15 kr.

e) Odpravljanje živih živali.

§. 40.

Prevzemanje. Vkladanje in izkladanje. Izločevanje bolnih in divjih živali.

Žive živali se v odpravljanje prevzemajo samo na tistih postajah in do tistih postaj, katere so odločene v njih prevzemanje. Pošiljač, oziroma prejemnik naj vkladanje takih živali na vozé in razkladanje z njih ter vse potrebne stvari, da se te živali privežejo s privezovanjem samim vred ali sam ali po kom družem preskrbi, in sam naj se uveri, da so živali res trdno privezane.

Bolne se ne prevzemajo v odpravo. Kdaj se ne smejo živali voziti, ker je nevarnost, da bi se kuga zanesla, to se ravna po veljavnih zdravstvenih propisih.

Železnica nij dolžna divjih živali prevažati.

Ob prevažanju drugih živih živali je železnica upravičena, zahtevati spremljanje. Spremljachi naj — ako postajski načelnik ne dovoli kakih izimkov — bodo po dotičnih živinskih vozovih ter naj mej vožnjo čujejo nad živino. Mala žival, posebno perutnina, če se oddá v prenosnih, dobro zaprtih kurnjakih (zračnih in dovolj prostornih hrambah), ne potrebuje spremljevanja.

§. 41.

Odpravljanje psov.

Psi se odpravljajo v hrambah posebe oddeljenih.

Kadar se pes oddaje, treba vozarino od njega plačati in list vzeti za to plačilo, ter kadar je vožnje konec, vrne se ta list in pes se dobode zopet z voza. Uprava nij dolžna, hraniti pse, po katere nikdo takój ne pride, kakor dospejo na postajo, kamor so namenjeni. A ta določila se raztezajo samo na take pse, kateri gredó s potniki na ljudovoznih vlakih za spremljache; sicer o pasjem odpravljanji veljajo občni propisi §§. ^{ter} 40 in 43.

§. 42.

Odpravljanje kónj.

S katerimi vlaki se odpravljajo konji ter po koliko jih odide vkupe, to stoji do tega, kakor se zdi železnici.

Konji naj končí eno uro pred odhodom vlakov stojé pripravljeni, da se na vozove denó. Če vlak odide po noči ali zjutraj pred 7. uro, tedaj je konje zglásiti do 8. ure zvečer.

Z vmesnih postaj se konji res gotovo odpošiljajo samo tedaj, če se je poprej o tem govorilo s postajskim načelnikom.

Kadar konji pridejo na odmenjeno postajo, izročé se za povrnene odpravljalne liste, ako so bili dani, ter s kolodvora jih je vzeti najpozneje eno uro potem, ko so tja došli.

Kadar ta doba mine, upravičena je železnocestna uprava, stojaríno vzeti, in to tudi tedaj, ako bi konji stali na kolodvoru zunaj.

Vozarína od konj se plačuje na tisti postaji, kjer se dajó na železnico.

§. 43.

Odpravljanje drugih živali.

Po koliko se drugih živali odpravlja ob enem, ter tudi vlake, s katerimi se odpravljajo, določa železnica. Zlasti prevoz posameznih takih živali stojí do tega, ali je primernega prostora, in torej se ne more to že naprej za trdno obetati.

Vozarína se plačuje tam, kjer je odpošiljanje.

V notranjem avstrijsko-ogerskem obćilu se more tudi tako narediti, da se te živali oddadó, ako si oddajatelj izvoli, na vozni list in se vozarína potem v plaćilo odkaže prejemniku.

Živali naj dve uri pred odhodom vlaka že bodo na kolodvoru, in če vlak odide po noči ali zjutraj pred 7. uro, treba jih je zglasiti do 8. ure poprejšnjega večera. Kadar živali pridejo v odmenjeni kraj, izročé se za povrnene odpravljalne liste; izkladanje in odgón bodi najpozneje dve uri po dohodu na kolodvor. Ko ta rok mine, upravičena je železnica, v rejo živali dati ob pošiljáčevi opásnosti in ob njegovih troških — ali stojaríno vzeti, ako živini dovoli še dalje biti na kolodvoru.

§. 44.

Poroštvena dolžnost železne ceste za živali.

Poroštveno dolžnost železne ceste, kar se tiče izgube in okvarbe v odprávitih prevzetih psov, kónj in drugih živih živali, ustanavljajo pogodbeni uveti, kateri so v oddelku III o prevažanji blaga, kolikor se ti uveti dadó raztegniti na prevažane živali.

A železnica ne porokuje za kvaro, katera je živali zadela s posebne opásnosti, ki je že sama ob sebi združena z njih prevažanjem; torej šosebno ne daje nič povračíla, če se je izguba ali okvarba zgodila z ubegom, padcem, stresanjem, zadušitvijo ali s čim drugim ob vkladani, izkladani, med vožnjo ali med pomudo na kolodvoru. Niti ne porokuje za kvaro, katera bi prišla iz take opásnosti,

kakoršno odvrniti namerja zahtevano (§. 40) spremljevanje. Sem je šteti vse opásnosti, katere se ne pripeté zaradi take okvarbe vozíla, rabljenega v odpravljanje, za kakoršno treba da je železnica odgovorna, zlasti tudi tiste, ki se dadó odvrniti z dovolj primernim nadzorom, strežbo in krmljenjem živali med vožnjo.

Kadar nastane dolžnost povračíla, tedaj, bodi si zaradi izgube ali okvarbe, za najvišje odménske postavke veljá tista vrednost, katero je napovedal oddajatelj, a če vrednosti nič napovedal nij, veljajo naslednje vsote:

po 225 gld. srebra za konja,				
"	105	"	"	" pitanega vola,
"	75	"	"	" goveje živinče,
"	9	"	"	" tele,
"	30	"	"	" pitano svinjo,
"	12	"	"	" nepitano svinjo,
"	3	"	"	" oddojenega prasička,
"	6	"	"	" ovco ali kozo,
"	3	"	"	" psa,
"	30	"	"	" 100 kilogramov drugih živali.

Ako se vrednost naznáči, treba poleg tarifne prevozaríne plačati še priklad, katerega ne sme biti več nego po 1 od tisoč vse napovedane vsote od vsakih pričetih 150 kilometrov celokupne prevozne daljine, ter najmenj tega priklada bodi 5 kr., in drobci tako plačevane vsote naj se okrožijo na cele krajcarje.

Napoved višje vrednosti ima samo tedaj pravovézno moč, ako jo (ob takih slučajih, kadar se odpravlja z voznim listom), pošiljáč na nadpisni strani voznega lista s pismeni zabeléži tja, kjer je temu prostor odločen, ali na prevažalnico vpiše odpravišтво odvozne postaje.

§. 45.

Izročevalna doba.

Izročevalna doba je ali tista, katera brzovoznemu, ali katera navadnemu blagu, kakor namreč blago teče ali z ljudovoznimi ali z blagovnimi vlaki, in šteje se po tistih določilih, ki so v oddelku III, katera veljajo tudi o nasledkih zamu-jene izročevalne dobe.

A izročevanje konj in psov, gredócih z ljudovoznimi vlaki, more se zahtevati v ónem roku, kateri je o prateži postavljen v §. 28 ostavku 2. Napoved večje koristi, združene z izročevanjem ob pravem času, ima samo tedaj pravovézno moč, ako jo (ob takih slučajih, kadar se odpravlja z voznim listom), pošiljáč na nadpisni strani voznega lista s pismeni zabeléži tja, kjer je temu prostor odločen, ali na prevažalnico vpiše odpravišтво odvozne postaje.

Ob teh obeh slučajih se k vozarini vzame še priklad, katerega od vsakih 7.5 kilometrov in od vsakih pričetih 30 goldinarjev napovedane celokupne vsote ne sme biti več nego po $\frac{1}{10}$ kr., in drobci naj se okrožijo na cele krajcarje, ter najmenj tacega priklada bodi 15 kr.

III.

Odpravljanje blaga.

§. 46.

Blago se odpravlja od vseh in do vseh postaj, katere so za blagovno občilo tako osnovane, da nij treba posebnega nadpisa nalašč zaradi prehoda s te železnice na kako drugo.

§. 47.

Prevzemanje blaga.

Železnica nij dolžna v prevòz jemati blaga, katero nij redno ali nič vloženo, da-si tega blaga svojstvo (natura) potrebuje vložbe zaradi tega, da se ne bi kaj izgubilo ali okvarilo mej prevažanjem.

Tako blago se utegne izimkoma odpraviti, ako pošiljač z izrecílom, katero ima njegov podpis in ki ga je treba tudi na voznem listu ponoviti, pripozná, da blago nij nič ali da je nedostatno (pomanjkljivo) vloženo; na tem izrecílu je vsak posamezni kos poslatve na drobno popisati.

Besede, katere treba da pošiljač dene v izrecílo o tem, da blago nij nič ali da je nedostatno vloženo, ukazuje poseben obrazec (prim. prilogo A.), in ta obrazec imajo odpravništva zmirom pripravljen.

Vnanja oznameníla posameznih kosov je skrbno in razločno povedati prav tako kakor stoji v voznih listih (prim. §. 50 št. 3).

Tudi sme železnica zahtevati, da pošiljač na kose dobro pritrdi naznambo zadnje postaje, če je blago takšno, da to ne prizadeva posebne težave.

§. 48.

Stvari izločene od odpravljanja ali samo uvétoma dopuščene.

Kdor pod krivo ali nenatančno vpovedjo za odpravo prinese stvari, ki se celo ne smejo voziti ali samo pod nekimi uveti, dolžan je, razen kazní, ki jih postavljajo policijski ukazi ali kazneni zakonik, tudi če nij bilo nikake škode, odšteti od vsakega kilograma takih poslanih rečí že z oddajo na železnico zapadlo konvencijonalno kazen ter je odgovoren še za vso škodo, ki bi se zgodila odtod. Konvencijonalna kazen se sme potirjati po okolnostih od pošiljača ali prejemnika.

I. Od odpravljanja je izločiti:

1. Vse tako blago, katero zaradi teže ali obsežka, zaradi oblike ali drugih svojstev po uredbi železne ceste in po načinu nje uporabe nij pripravno v prevažanje.

2. Vse stvari, katere so pod prisilno dolžnostjo, odpošiljati jih s pošto, ter tudi dokazna pisma, drago kamenje, pravi biseri in dragotíne.

3. Vse stvari, katere so samopalne ali se razbobnévajo, na pr. smodnik in strelni bombaž, netilne vrvce (razen omenjenih v II. A. 6), nabíte puške, pókalno srebro, pókalno živo srebro, pókalno zlato, ognjedelski predmeti, ognjevít papír

(Düppelski papir imenovan), nitroglicerín (raznôšno olje), pikrinovo kisle soli (pikrinovo rumenílo, anilinovo rumenílo i. t. d.), natronovi koks, patentovani raznosni smodnik (dinamit) in vsi preparati, katerih primés ima fosfor v sebi, dalje netílne listki (amorces).

V notranjem avstro-ogerskem občenju pripuščajo se uvetoma k odpravi predmeti: smodnik, strelni bombaž, ognjedelski predmeti in dinamit (prim. pristavek k II. A.)

II. Uvétoma se v prevôz dopuščajo:

A.

1. Eter, nafta, Hoffmanovec (Hoffmannove kapljice), kolodija, ogljénčev žveplec (žvepléní alkohol), lesna žestína surova in prežgana, alkohol in špirit.

2. Zeleno apno (Grünkalk).

3. Klorovokisli káliji in čista pikrinova kislina.

4. Rudne kisline vseh vrst in oljna goščava iz oljne prečiščalnice (rafinerije), razjedni natronov lug, sodin lug in razjedni kalijev lug s posodami vred, v katerih se te stvari prevažajo, dalje v balonih na odpravítev oddani povlaki (pokosti ali firnaži), povlačne barve, soki, eterska in mastna olja, vinski cvet in druge, ne za št. 1 imenovane močne tekočine (spirituosa), ter tudi brom.

5. Trpentinovo olje, kotranovo olje (hidrokarbir), rudno olje, kamfin, fotogen, pinolin, lahko olje kopanega črnega ogljija (premoga), — imenuje se tudi benzín, — ligrojin (nafta kamenega olja), rudno mazávo olje ter enake stvari s posodami vred, v katerih se prevažajo; vsa zoperno dišéča olja, tudi salmijakovec.

6. Netíla na drgnenje in na potezanje (kakor so: lučce, šibice [klinčki], góbice), zaščitna netíla (netílne vrvee), ako jih je tenek, gost mešiček, kateri ima v sebi primeroma neobilo smodníka. Bucherjeve ognjegasne škatlice v pušicah iz pločevíne (pleha).

7. Fosfor.

8. Volna in volnéni odpadki, sukneni ostanki, odpadki od predénja, bombaža (pavolje) in bombažne preje, predivo, konopnína, pazdérje, krpe (cunje) ter podobne take stvari, če so mastne, tudi umételjna volna, volna „mungo“ ali „shoddy“ imenovana, tkalski praméni ali tkalske niti, ničalnice.

9. Kaméno olje (petrolej) surovo in učiščeno, potlej eter kaménega olja (nafta), in tudi prazne posode, v katerih so te stvari prevážane.

10. Razbijála (petarde) v pókalna znamenja na železnicah, da je namreč treba vlak ustaviti.

11. Pókalne kapice, vžigalna zrcala in rudninski naboji (patrone).

12. Zlate in srebrne šibíke, platina, novci in papirji novčne vrednosti.

13. Slikovíne (malarije) in druge umételjne stvari.

14. Míšnice (arsenikaliije), namreč arsenova sokíslina (arsenikov prah), rumena míšnica (požvepljeni arsenik, oprment), rdeča míšnica (realgar), črepna míšnica (kobalt) i. t. d. ter druge strupeníne.

15. Žužél (kíros ali jelôve saje).

16. Droží, tekoče in strjene.

17. Lesena moka.

18. Sirove kože, tolšče, kite, kosti in druge stvari, če so posebno smrdljive in gnjusne.

Vse stvari, imenovane za 1 do 18, jemljó se na prevóz samo tedaj, ako se jim pridadó posebni vozni listi, kateri ne obsezajo ničesa drugega. Posamezno naj se pómni:

K št. 1. Eter, nafta, tudi Hoffmanovec (Hoffmannove kapljice) in kolodija smejo samo v dvojnih zaporih iti v poslatev, in sicer tako, da stekléne posode (stekleníce), v katerih so te stvari, pridejo, z otrobi in z drtinami (žaganjem) zadelane, v močne lesene zaboje.

O odpravljanji ogljénčevega žvepleca (žveplénega alkohola) veljajo ti propisi

- a) Ako je ogljénčev žveplec v oblih posodah iz cinka, katere so zgoraj in zdolaj ojačene sè železnimi obroči, privarjênimi (prilotanimi) nanje, vzemó se v prevóz edino tedaj, kadar nobena posoda ne tehta nad 35 kilogramov.
- b) A teža takim, z ogljénčevim žveplecem napolnjenim posodam, katere so narrejene iz močne železne pločevíne, ter so dovolj zanétane in po nétanji dobro zvarjène, utesnjava se samo toliko, da nobena posoda ne sme tehtati nad 500 kilogramov.
- c) Posode iz cinkove pločevíne naj bodo zaprte v pletenih koših.
- d) V steklénih posodah, katere so z otrobi ali z drtinami zadelane v pušah iz pločevíne, dopušča se ogljénčev žveplec tudi prevažati.
- e) Ogljénčev žveplec se vedno prevažá samo v čisto odprtih vozéh brez pregrinjála.

Lesna žestína surova in prežgana, alkohol in špirit se dopuščajo edino v sodih ali posodah iz pločevíne ali stekla, a poslednje morajo biti vložene, kakor je gori pod 1 pisano.

K št. 2. Zeleno apno se prevažá samo na odprtih vozovih.

K št. 3. Klorovo kisli kálíj bodi skrbno vložen v gostih sodih ali zabojih, ki so olepljeni s papirjem. Čista pikrinova kislina se odpravi samo tedaj, ako se jej od prikladnega kemika priloží list, da je oddana pikrinova kislina res čista in brezopasna.

K št. 4. Baloni, v katerih se odpošílajo rudne kisline (žvepléna kislina — hudičevo olje — solna kislina — solitarna kislina — razjedna voda) i. t. d., naj bodo dobro vloženi ter zaprti v posebnih posodah z močnimi pripravami, da se prílíčno z rokama prijemajo (čemur utegnejo tudi pleteni koši služiti). Prevzem na prevóz se utegne odreči, ako vložba nij skrbno storjena, ter ako zaboji, oziroma posode nemale priprav, da bi se mogle prílíčno z rokama prijemati.

Baloni, oziroma steklénice z rdečo solitarno kislino, ki se kadí, morajo se v posodah obdati vsaj z onoliko debelo posušeno prstjo infuzorijev ali drugo primerno suho prstjo.

Rudne kisline je vselej posebe vkladati, zatorej ne smejo na ist voz priti k drugim kemikálíjam.

K št. 5. Hidrokarbir ali stvari enacega razpola se ob poslatvah v posodah iz pločevíne ali v steklénih balonih brez opletenih košev na odpravítev prevzemajo samo tedaj, če so te posode v koše vložene. Trpentinovo olje ter ysa druga zoperno dišeča olja se odpravljajo samo v odprtih vozovih.

K št. 4 in 5. Balonom z rudno kislino (žvepléno kislino, solno kislino, solitarno kislino i. t. d.), tudi balonom s kotranovim oljem (s hidrokarbirom), z rudnim oljem, kamfinom, fetogenom, pinolinom, lehkim oljem kopanega črnega

ogljija (z benzinom) in z enakimi stvarmi se prevozarina šteje po njih resnični teži, če nobeden izmed odpošiljanih kosov ne tehta nad 75 kilogramov. Kadar se odpošiljajo baloni, tehtajoči nad 75 kilogramov, more železnocestna uprava zahtevati, da se vozarine plača za 2000 kilogramov, ter da balon naklada in razklada pošiljalec, oziroma prejemnik. Ta dva torej o dotičnih balonih nemata pravice, od železnice na to stran zahtevati česa, kar se o družem blagu dopušča. Ako izkladanja takih balonov prejemniki ne opravijo najpozneje v treh dnevih po dohodu na prejemno postajo, oziroma po priznanilu o dohodu, upravičena je železnica, balone držéč se tega, kar vleva člen 61, odst. 1, dati v hranišče ali pa odpravljalecu. Ako to nij moči, sme balone kar prodati.

K št. 6. Netila na drgnjenje in na potézanje ter tudi zaščitna netila in netilne vrve naj v hrambah iz močne železne pločevine ali konči v zelo trdnih lesenih zabojih, ne nad 1.² kubičnih metrov velikih, vložena bodo skrbno in tako trdno, da se v zabojih ves prostor zapolni. Zunaj treba na zaboje razločno zaznamenati, kaj imajo v sebi.

Bucherjeve ognjegasne škatlice se na prevoz dopuščajo samo v zabojčkih, v katere gre po 6 do 10 kilogramov ter so znotraj s papirjem zalépljeni in vrhu tega zaprti v velike, tudi zalépljene zaboje.

K št. 7. Fosfor treba z vodo obkrožen, trdno vložiti v pušah iz pločevine, v katere ne gre nad po 6 kilogramov in so zvarjene ter v močne zaboje z drtinami devéne. Zaboji naj bodo vrhu tega primerno obvití s sivim platnom ter na dveh izmed zgornjih robov treba da imajo krepke roče, a tehtati ne smejo nad 75 kilogramov, in zunaj bodi povedano, da je „v njih fosfor“, ter poleg tega naj se jim dá oznamenilo „Zgoraj.“

K št. 8. Ako se v poslatev oddadé stvari, kakoršne se tu imenujejo, tedaj bodi iz voznega lista razvidno, če so mastne ali ne. So li mastne, vkladajo se samo v odprte vozeve. Ako nij semkaj merečega oznamenila, takrat je misliti, da so dotične stvari mastne, ter po tacem načinu se tudi nakladajo.

Mastna volna, zlasti umételjna, mungo ali shoddy morajo se, če pošiljatelj hoče, spraviti v odprte, s šturjami pokrite voze, in smejo se, če železnocestna uprava pritrdi, voziti v vozeh, ki so že sami na sebi pokriti.

K št. 9. Kaméno olje in eter kaménega olja (nafta) se v odpravítev prevzema samo v posebno dobrih, trpéžnih sodih ali pušah iz pločevine, vloženih v zaboje, napolnjene z drtinami ali z otrobi, ali tudi v skrbno zvarjenih posodah iz močne bele pločevine kvadratnega dna, dolgih in širokih do kakih 21 centimetrov a visokih do 31 centimetrov, kar je po dvoje in dvoje v en zaboj, narejen konči iz po 1.³ centimetra močnih desak, treba tako vlagati, da se posode ne bodo mogle nič stresati. Posode iz pločevine, med potjo morebiti okvarjene, naj se takój izlozé in z ostalo vsebino vred pošiljalecu na korist prodadó, kar se najboljše morejo. Odpošilja se samo na odprtih vozovih. Prevažanje se ne prevzame na odpravo s carinskim napovednim postopanjem, ker to bi zahtevalo, vozovom strope trdno pokriti in zapečatiti sè svinčenimi pečati.

K št. 10. Razbijála je trdno vložiti v odstrižke od papirja, v drtine ali v malec ali kako drugače, a tako trdno je treba ter vsako posebe deti, da se kápice iz pločevine niti med saboj ne morejo niti ne kake druge stvari se dotikati.

Zaboji, v katere se vlaga, naj bodo narejeni iz zadnjênih desák, debelih konči po 2.₆ centimetrov, zbiti sê svedrastimi kljukami, ter tako je napraviti, da so po polnem gosti, in da potem pridejo še v drug, tudi gost zaboj; vnanji zaboj ne sme imeti prostora nad 0.₀₆ kubičnega metra.

V prevažanje se prevzemó samo tedaj, ako imajo vozni listi uradno potrdílo na sebi, da je vložba opravljena po propisu.

K št. 11. Pókalne kapice, vžigálna zrcala in rudninski naboji naj se skrbno vložé v trdne zaboje ali sode, ter na vsak kos poslatve bodi prilépljen poseben listek z besedami: „Pókalne kapice i. t. d.“

K št. 12. Na kake uvete se v prevozílo jemljó zlate in srebrne šibike, platina, dragocene rude, kovani in papirnati novci, to določajo posebni propisi vsake železnice.

K št. 13. Slikovíne in druge umételjne stvari je železnica jemati v prevažanje dolžna samo tedaj, ako v vozni listih nij napovedane nič vrednosti.

K št. 14. Míšnice, namreč arsenova sokislina (arsenikov prah), rumena míšnica (požvepljeni arsenik, oprment), rdeča míšnica (realgar), črepna míšnica (kobalt) i. t. d., vzemó se v prevažanje po železnicah samo tedaj, ako so v dvojnih sodih ali zabojih. Dna sodom je utrditi z notranjimi obroči a pokrove zabojem z obroči ali železnimi vezili. Notranji sodi ali zaboji naj bodo iz močnega, suhega lesa ter od znotraj zalépljeni s platnom ali z drugimi enakimi gostimi tkanínami.

Na vsaki pošiljki te vrste bodi v razločnih pismenih s črno oljnato barvo zapisana beseda „míšnica (strup).“

Drugi strupeni rudninski preparati (strupéne rudnínske barve, rudne solí i. t. d.), med katere posebno spadajo preparati živega srebra, namreč: prečiščeno živo srebro (kalomel), beli in rdeči precipitat, cinober, bakréne (kufréne) solí in bakréne barve, namreč: bakréni vitrijol, zeleni volk, zelena in módra (plava) bakréna barvila, svinčéni preparati, namreč: svinčéni glaj (masikot), svinčéne rusovíne (meniki), svinčéni sladkor in druge svinčéne solí, svinčéna bel in druge svinčéne barve, čistčev (cinov) in raztokov (antimonov) pepel, — smejo se v prevažanje oddajati samo v gostih, iz trdnega, suhega lesa napravljenih sodih ali zabojih, kateri imajo notranje obroče, oziroma vezila zunaj ob sebi. Ti oklepi naj bodo taki, da se te snoví skozi poke ne mogó prašiti med vožnjo, ob kateri se nij ogniti majanja, stresanja i. t. d.

K št. 15. Žužél se v prevažanje dopušča samo v malih sodčkih, ki so vloženi v trdne koške, ali v posodah, od znotraj zalépljenih s papirjem, napojenim v vodotopnem steklu.

K št. 16. Droží, tekoče in tudi strjene, dopuščajo se edíno v posodah tako zaprtih, da more zrak vanje priti.

K št. 17. Lesena moka se odpravlja samo v odprtih vozéh in dobro pokrita.

K št. 18. Ako se te vrste reči posamič pošiljajo, naj bodo primerno vložene, sicer se sprejemljajo samo v polnih vozéh.

V notranjem avstro-ogerskem prehodu pripuščajo se smodnik, strelni bombaž, stvari umetelnega ognja in patentovani raznosni smodnik (dinamit i. t. d.) samo pod naslednjimi uveti in samo tedaj, če jim so pridejani posebni vozni listi, ki ne obsegajo druge robe, namreč:

Smodnik vsake vrste je vlagati v dobre (mlêni smodnik v dvojne) vreče, na kitice (cvilih) tkane, katere se vrhu tega denó v dobro obvezane lesene sode z notranjimi obroči.

Strélni bombaž treba, kakor smodnik, vlagati v vreče, na kitice tkane, in v smodniške sode — a če nij v vrečah, tedaj v lesene zaboje, s papirjem zalépljene.

Stvarí umételjnega ognja se smejo oddajati samo v tesno staknenih lesenih zabojih, v katerih je vsako stvar posebe trdno zadelati v pazderje.

Patentovani raznosni smodník (dinamit i. t. d.) sme se na prevozílo edino tedaj prevzeti, ako ga je napravila taka tovarna (fabrika), katere proizvodi so po oblastvenem pritrdilu prikladni v železnocestno prevažanje, in kateri se oddajajo s poveríli in zaščítnimi markami, na to stran potrebnimi. Vložiti ga je najpoprej v papir a potem v lesene zaboje ali v lesene sode, napolnjene z drtínami, in te posode je smeti zapirati samo z lesenimi obroči in z lesenimi klini.

B.

Seno, trstje (razen špan. trstja), lubje, slama (tudi slama laškega pšena [rajža] in lanéno steblovje) ter šota se nevloženo v prevažanje dopušča samo do dobrega pokríto, ter tudi naj poleg tega pošiljač in prejemnik sama nakladata in razkladata. Še naj, ako zahteva železnocestna uprava, pošiljači sami pripravijo pokrivanje tem stvarém in malcu, apnénemu lugu, plovóčemu kamenju in ogljiju od drv.

C.

Takim stvarém, katerih nakladanje ali prevažanje po mislih prevzemajoče uprave prizadéva posebne težavnosti, morejo se ustanavljati zato, da se odpravijo na prevozílo, posebni uveti, dogovorjeni ob vsacem slučaju posebe.

§. 49.

Sklepanje prevažálne pogodbe.

Prevažálna pogodba se sklepa s tem, da pošiljác dá vozni list in da odpravnístvo oddajálne postaje nanj udari odpravníški pečat v znamenje, da je blago prevzeto. Odpravníški pečat se pritisne mahoma potem, kakor je oddano vse blago, kar ga je napovedanega v tem voznem listu. (Prim. §. 55 odst. 2). Smatra se, da je ob tej dobi prevažálna pogodba storjena ter oddajanje blaga dokončano.

§. 50.

Vozni listi.

Vsako poslatev naj spremlja propisani natisnen vozni list, na katerega je železnocestna uprava udarila svoj pečat. O tem veljajo ta posamezna določíla:

1. Kakor rečém v §. 48 pod II A. imenovanim, tako je tudi tacemu blágu, katero pošiljác in prejemnik naklada in razklada, tudi tacemu, katero je pod cárin-skim ali davčnim prigledom, treba pridajati posebne vozne liste, ki ne obsezajo družega blaga.

Dalje smejo se v en vozni list zapisavati samo taki predmeti, katerih je moči brez škode skup nakladati.

Pošiljaču oddajóčemu blago sme se naložiti, da za vsak voz pridá poseben vozni list.

2. Vozni list, s pečatom naudarjen po §. 49, veljá za dokaz o pogodbi med železnocestno upravo in med pošiljačem; a če se v vozni list postavi teža ali množina tacega blaga, katero, po določilu tega pravilnika, tarife ali posebnega dogovora s pošiljačem, naklada in razklada pošiljač sam ali prejemnik, nij to še nič dokaza proti železnici, če se naloženi voz ali posamezno blago ne izvaga ter odvozna postaja na voznem listu ne potrdi, koliko je kosov ali koliko naklad vaga, poslednje s tehtničnim štempljem. Ako se želí, da železnica ustanoví število kosov ali težo blaga naloženega na voz, mora ona to storiti za pristojbino, ki jo določi nadzorno oblastvo, ako je blago takšno, da se brez znatne zamude to lahko zgodi, oziroma če so na kolodvoru dovoljne tehtnice.

Ako železnica nij ustanovila, koliko kosov je ali koliko naklad vaga, mora se drugače in ne z voznim listom dokazovati teža in množina.

Ako pošiljač zahteva, treba da v pričo njega na vozni list svoj pečat udari odpravišтво odpošiljalne postaje (§. 49), ker ta pečat edino veljavno dokazuje, kdaj in kje se je blago oddalo.

Ukratiti se more sprejem voznih listov, v katerih so taki propisi, da se ne ujemajo z določili tega pravilnika. Vozni listi, ki so z njimi blago drugi vozarji odpravljali pred oddajo na železnico, ne jemljó se niti za priloge k železnocestnim voznim listom.

3. V vozni list je zapisati kraj, dan, mesec in leto, kje in kdaj se je ta list izdal, potlej blago in tudi znamenja, številke, vkupno število, način vložbe, vsebina in kosmata teža posameznih kosov poslatve; a tako blago, katero se vsled posebnih propisov odpošiljalne železnice ne sprejeme po teži, naj se razločno in prav zaznamená, kakor ti propisi velevaljo.

Na voznem listu bodi pošiljačev podpis ali njegovo natisneno ali oziroma naudarjeno ime, in poleg tega razločno ter na tanko zapisano prejemnikovo ime in kraj, kamor blago teče.

Ako od oddajnega do odmenjenega kraja držé razni potje, treba da nadpis na voznem listu na tanko izreče prevažalni pot, katerega naj se železnica drží. Ko bi se to ne povedalo, odpošiljalno odpravišтво na pošiljačevo opásnost izvoli tist pot, kateri se njemu zdí najpripravnejši.

4. Pošiljač je porok, da je v voznem listu vse po resnici povedano, ter njega zadenó vsi nasledki, kar bi jih bilo iz tega, ker bi se v vozni list kaj zapisalo neresnično, nerazločno ali nenatančno.

Železnocestno odpravišтво ima oblast, voznega lista soglasje z dotičnim blagom tudi po vsebini v pričo pošiljača ali prejemnika ali njíju pooblaščenecv, ali po potrebi v pričo konči dveh svedokov preiskovati in to soglasje dajati poveriti.

Ako se ne bi teža ali vsebina povedala po resnici, more vsaka železnica poleg doplačila utrgane vozarine od odvoznega do odmenjenega kraja konvencionalno kazen od pošiljača ali od prejemnika pobirati po svojih posebnih propisih.

5. Hoče li pošiljác imeti pismeno potrdilo, da je blago oddal na železnico, to naj, ako se mu dovolj ne zdí poseben „sprejemen list“, kakoršne dopuščajo posebni propisi posameznih uprav, vpoloží dva vse enako pisana vozna lista, da mu enega izmej njíju železnocestno odpravníštvo po dovršeni oddaji vrne z oznamenílom „duplikat.“

Ta duplikat nema take močí, kakoršno vozni list, blago spremljajoč, ali kakoršno nakladni list.

6. Kadar se blago pošilja v take kraje, kateri niso pri železnici, ali na železnocestne postaje, katere niso napravljene v blagóvno obćílo, naj pošiljác na voznem listu zaradi potlejšnjega prevažanja imenuje tisto železnocestno postajo, od koder treba da nadpisnik blago dalje spravi (prim. §§. 61. in 65.)

7. Obrazec voznega lista ukazujeta prilogi B. in C., ter na pródaj se dobiva na vseh postajah po taki ceni, kakoršno kažejo tarife.

Vozne liste, ki niso tiskani na račun železničnih uprav, mora, da se zve njih pravilnost po propisanem obrazci, štempljati katera tistih uprav, v področji katere se bodo rabili, za pristojbino po tarifi. To štemljanje se sme odreči, ako se ob enem vsaj 100 listov v ta namen ne predloží.

Dopušćeno je na nadpisni strani lista navdariti izdajateljevo firmo, a pustiti se mora toliko prostora praznega, kolikor ga železnica potrebuje za se.

8. V krajih, kjer ima več železnocestnih uprav blagóvna odpravníštva, naj vozne liste, katere s pečatom naudari ta uprava, za veljavne pripozna tudi druga uprava.

9. Izdatba drugih izrecíl in pisem razen voznega lista se ne sme zahtevati, ako trgovska postava ali ta pravilník drugače ne veleva; niti smejo vozni listi obsezati izrećil ali dogovorov, kakoršnih ne dopuščá trgovska postava ali ta pravilník.

§. 51.

Cárinski (colni) in davćni propisi.

Pošiljača veže dolžnost, pri blágu, katero je pod cárinskim ali davćno-uradnim postopanjem, predno se izroći prejemniku, železnici z voznim listom vred dati spremljálne, na to stran potrebne liste. Železnica nij dolžna preiskavati, ali so spremljálni listi potrebni ali resnićni, ali zadostni ali ne, ter nje, oziroma njenih naslednikov v prevažanju ne zadene nič odgovora za kako krivdo, katera bi se utegnila zgoditi zaradi blaga, prevzetega brez spremljálnih listov ali z nezadostnimi listi. A pošiljác je železnici porok za vse globe in kvare, katere bi jo zadele zato, ker so spremljálni listi bili neresnićni ali nezadostni ali ker jih nič nij bilo.

Železnica nobene odgovornosti ne prevzame s tem, če na izrecno, v vozni list postavljeno pošiljaćevo zahtevanje, kadar so propisane napovedi in poverílني listi pridodani, posreduje cárinsko in davćno-uradno postopanje z blagom in torej sama posodi vhodne, izhodne in prehodne davščine ter tudi druge javne davščine in pristojbine, kolikor je propisanih ter jih nij treba plaćevati v odvoznem kraju ali tam, kamor blago teće. Kadar se tako zglási te vrste zahtevanje, železnica nema dolžnosti, posredovanja prevzeti, in upravićena je, izroćiti ga kacemu razpošiljáću, ako vozni list neimenuje nobenega posredovalnega ćloveka.

Ako bi pošiljác bil nasvetoval, naj se blago tako odpravi, kakor bi ob tem slučaji po zakonu ne bilo smétno, tedaj je misliti, da on pristaje na to, da železnica prirédi tisto odpravo, kakoršna bi po nje mislih najugodnejša bila njegovim koristim. Če železnica blago, z voznim listom si na mejah dotičnega cárinskega okoliša izročeno, brez pošiljačevih izpisanih cárinsko-uradnih spremljálnih listov prevzame na odpravilo v odmenjen kraj ali na tisto cárinsko mesto, kjer se sme zglašati cárinska napoved, tedaj je oziroma pošiljác in prejemnik železnici odgovoren ter dolžan povračila o vseh kvarah in neugodnostih, kar jih zato, ker bi v pošiljačevi voznolistni napovedi bilo povedano kaj neresnično ali storjeno kaj napak ali bila zamujena voznolistna napoved, utegne železnico, vozaríco blaga, zaleti tačas, kadar po svoji dolžnosti zglašá cárinsko napoved, spisano in izvršeno po meri voznolistne napovedi.

Pošiljác naj spremljálne liste, pridodane zaradi cárinskega in davčno-uradnega postopanja, zaznamená tudi v voznem listu. Za spremljálne liste, ne zaznaménane v voznem listu, železnica ne prevzame nič poročstva.

§. 52.

Izračunjávaje vozaríne.

Dokler in koder niso javno razglašene vkupne vozarínske tarife, izračunjáva se vozarína po vsotah, katere se stikajo iz razglašanih tarif posameznih železnic, oziroma zvezoválnic. Več se nič ne sme pobirati razen teh v tarifi zapisanih postavkov za prevažanje in za posebne v tarifi povedane opravke. Povrniti je treba gotove razhodke železnih cest (n. pr. prehodne, vhodne in izhodne davščine, troške za prevoz na vozéh, za kake potrebne poprave na tacem blágu, katero jih po samem vnanjem in notranjem svojstvu in naravi zahteva, da pô zlu ne gre mej prevažanjem.)

Če posamezne železnice po blago pošiljajo na pošiljačev dom, dajó ga izkladati iz ladij ali ga postavljajo na prejemnikov dom ali kam drugam, na pr. v nakladálnice, v blagóvna hranišča, v pregledne sohote, v ladije i. t. d., treba tudi zato dajati plačila, kakoršna so po tarifah.

Vozarína se računi po kilogramih; a tistemu blágu, katero se prevzema brez najdene teže, naj bode po meri določil, kakoršna so o tem v tarifah in v posebnih propisih raznih železnic, po nosílnosti vozov ali po prostorovi vsebíni ali prostorovi meri. Teža se določa ali s tehtanjem samim na kolodvorih ali z izračunjávanjem po normalnih postavkih, ki jih kažejo tarife. Pri blágu, vloženem v raznih posameznih pošiljkah, naj se to godí vselej na prejemni postaji. Poslatve izpod 30 kilogramov se štejejo samo za 30 kilogramov najvišje; a kar je težje, to se računi pri blagu posamič (kosoma) vloženem z 10 kilogrami, pri voznem nakladu pa s 100 kilogrami, in sicer tako, da vsakih pričetih 10, oziroma 100 kilogramov veljá za polne. To izračunjavanje téže naj vendar ne brani pobirati minimalnih vsot vozaríne, propisanih v tarifah vsake železnice posebe.

Oddajaču je na izvolji, pričujočemu biti, kadar se teža določa. Ako on potem, ko je železnocestna uprava že določila težo, zahteva, da bi se pred nakladanjem še drugjé določila v pričo njega ali tistega, komur je naróčil, upravičena je železnocestna uprava, jemati od tega tehtaríno, postavljeno po tarifi. Ta tehtarína, vendar samo od navadnega voznega blaga sme se pobirati tudi tedaj, ako izímkoma ne

bi teže v vozni list postavil pošiljác navadnega voznega blaga ter list dal v tej stvári železnici dopolniti.

Vseh v voznem listu stojéčih stvari istega vozarínskega postavka je, kar se tíče izračunjávanja vozaríne, samo za eno odpravljalno pozicijo.

Pobirana vozarína se okroží v cele krajcarje, da se drobci torej štejejo za polne krajcarje.

Ako posebni propisi katerih železnic ukazujejo, da pošiljáči blago sami nkladajo, smejo na vozove naložiti samo toliko, kolikor na njih zapisane stojí nosílnosti. Če se pretežko naloží, more železnica, s prihrambo drugačne odméne, pobirati konvencionalno globo, katero je ustanoviti v posebnih propisih.

§. 53.

Plačevanje vozaríne.

Vozarína se ali plačuje, kadar se blago oddaje, ali se nakaže, naj jo odšteje prejemnik. A železnica sme zahtevati, da se vozarína takoj opravi od takih stvari, katere se po mislih prejemne železnice hitro izpridijo, ali o katerih nij gotovo, ali so toliko vredne, kolikor je vozaríne.

Ako se tarífa prav ne uporablja, tudi ako se zgodé napake v računu, ko se pristojbina odmerja, naj to ne bode na kvaru niti železnici niti stranki. Vsote, kolikor bi se jih morebiti odveč vzelo, je treba, kolikor se dá, priznanjati ónim, kateri imajo pravico do njih.

§. 54.

Povzétki in provizija.

S povzemanjem se mogó dobívati troški, kar jih je z blagom pri oddajanji na železnico, in zahtevati se sme, da se na drobno zaznamenájo.

Tudi se na vrednost blaga dovoljuje do po 150 goldinarjev posojíla na take uвете, na kakoršne povzemanje troškov, če odpravljajóči uradnik méni, da je blago za trdno toliko vredno.

Od vsacega oddanega povzetka, ako se je izplačal ali vsled drugih naredeb umeknil ves ali samo nekoliko, računi se provizija, določena s tarífo oddajne postaje. A vozarína, katero železnice povzemajo, kadar je blago prevažati dalje sè železnice na železnico, nema nič provizije.

Za gotove razhodke (§. 52), ki jih je tudi móči povzeti, sme se od povzétká jemati provizija, določena v tarífi tiste železnice, katera te razhodke posodi.

V dokazílo, da je na blagu res kak povzétek, pravíloma služí s pečatom nadarjeni vozni list ali še drugače dovoljena oblika potrdíla o oddanem blágu (prim. §. 50, št. 5.); a kdor zahteva, dobode tudi posebno povzétnico, in to brez pristojbin.

Kadar povzétki doidó, nemudoma se o njih upravičenemu prejemniku priznáni, ter dadó se mu.

§. 55.

Prevzmanje blaga.

Železnica nij dolžna, blago v prevoz jemati, predno ga res more vlak odnesti, zatorej zlasti ne, ako pravilna železnocestna vozila niso zadostna v zvršitev prošenege prevoza. Vendar železnico véže dolžnost, k njej postávljeno blago da-

jat v prostore, kolikor je v to rabo pripravljenih, shranjevati na potrdilo, o njem dano, in sicer s tem pridržkom, da se v prevažanje prevzame in odpravni štampelj na vozni list naudari (prim. §. 49), stoprv tedaj, kadar ga bode res môči naložiti. Oddajatelj treba da na voznem listu izreče, da na to pristaje, naj blago poleží, dokler se ne more naložiti.

§. 56.

Oddajanje in odpravljanje blaga.

Treba je, da se blago v postavljenih odpravnških dobah oddá, oziroma da ga pošiljáč naloží, in potem se odpravi ali z brzim ali z navadnim blagóvnim prevažanjem (§. 59).

Ob nedeljah in praznikih se navadno vozno blago ne prevzemlje niti nadpisniku ne izroča v odmenjenem kraju.

Brzovozno blago se tudi ob nedeljah in praznikih prevzemlje in oddaje, a to samo ob tistih dobah dneva, katere se za vselej ustanové ter javno razglašene obesijo na videž v odpravnških prostorih in oziroma tudi oznanijo s kakimi krájevnimi novinami.

Brzovozno blago je oddajati z voznim listom, natisnenim na rdečem papirji (Priloga C.), ter v odpravljanji se mu daje odličnost z naglostjo vred.

Navadno vozno blago ódpravlja se po rédu, v katerem je bilo oddano, ter je oddajati z voznim listom priloge B.

Kar se tiče dobe železnocestnega odpravljanja, veljá za pravilo, da naj se nobenemu pošiljáču pred kakim drugim ne naklanja nikakoršna prednost, ako temu nij uzroka v napravah železne ceste, v prevoznih razmerah ali v javni koristi.

Početje proti določilom tega paragrafa utrjuje pravico do povračila kvare, katera bi s tega nastala.

Železnice so dolžne poskrbeti take naredbe, da je môči konstatovati, po kateri vrsti se je blago za blagom oddalo.

Da se vozovi v rabo postavijo blágu, katero sam pošiljáč naklada, tega je treba prositi v določen dan ter dovršiti nakladanje v roku, katerega postavi pošiljálna postaja.

Ta rok se v občen razglas nabije v blagóvnih odpravnštvih in oziroma tudi oznani s kakimi krájevnimi novinami.

§. 57.

Izročevalna doba, in kako se ta doba računi.

Vsaka železnica razglašá po tarifah za vožnjo po svojem področji izročevalne rokove, ki se seštevajo iz odpravnih in voznih rokov ter ne smejo prestopati naslednjih maksimalnih postavkov:

a) za brzovozno blago:

1. odpravni rok 1 dan
2. vozni rok za vsakih tudi samo začetih 225 kilometrov 1 dan

b) za navadno vozno blago:

1. odpravni rok 2 dni
2. vozni rok za vsakih tudi samo začetih 225 kilometrov 2 dni

Kadar vožnja iz področja ene uprave prejde v področje druge, računijo se vozni rokovi iz skupne daljave med oddajno in izročno postajo, v tem ko se odpravni rokovi samo enkrat računijo brez ozira na upravna področja, katera prehaja vožnja.

Železnocestnim upravam se pridržuje, za semnje in druge nenavadne razmere ustanoviti in razglasiti z odobrenjem nadzornega oblastva ali pod pridržkom tega odobrenja daljše (prikladne) rokove.

Iz oznanila bodi razvidno, ali je in katero oblastvo je to odobrilo, ali pa, da je tako odobrenje prihranjeno. V poslednjem slučaju se mora poznej dano odobrenje v 8 dnevih s posebnim oznanilom razglasiti. Ustanovitev prikladnih rokov nima moči, če nadzorno oblastvo odobrenje odreče ali če se dano odobrenje za dobo ne razglasi.

Ako blago prehaja nepremoščeno reko ali zvezno železnico v večjem mestu med več va-njo vtekajočimi železnicami, smejo se za tako vožnjo z odobrenjem nadzornega oblastva oznaniti prikladni rokovi.

Izročevalna doba se začneja prvo polnoč po tem, kar je vozni list bil naveden (§§. 49 in 50) in ta doba se je dostala, ako se v nji blago postavi prejemniku ali tistemu, kateremu se sme veljavno izročiti, na dom ali v pisarno, ali če tako postaviti nij domenjeno ali je izrečno izloženo (§. 59), ako se v imenovanem roku pismeno poročilo o tem dohodu dá na pošto ali kako drugače prejemniku res vroči.

Tacemu blágu, katero je odmenjeno na kolodvoru počakati prejemnika, dostane se izročevalna doba, če blago v ti dobi na odmenjeni postaji čaka pripravljeno v izročbo.

Dokler trpi davkarsko odgotavljanje, tačas izročevalni rokovi ne tekó, niti tekó, dokler je vožnja ustavljena, ko železnična uprava nij temu kriva, da se namreč vožnja časno ne more začeti ali nadaljevati.

§. 58.

Nekolikočasne zapreke prevažanju.

Kadar začetek ali nadaljek železnocestnega prevoza upró naravski prigodki ali druga naključja, pošiljáč nij dolžan čakati, da se te zapreke odpravijo, nego on more odstopiti od pogodbe, a potem je treba da železnici, ako se nij zakrivíla v ničemer, zaradi troškov pripravljávanega prevažanja in zópetnega izkladanja v nadomestílo dá pristojbino (ustanovljeno v posebnih propisih), ter da vrhu tega plača vozaríno od vsega železnocestnega kosa, kar ga je blago morebiti že preteklo.

Ako je pa po kakem zadržku vožnja ustavljena po potu, katerega je pošiljatelj naročil ali železnica izvolila, in če je mogoča po drugem, da si daljšem potu, to je brez škode za ukaze nadzornega oblastva, dane iz ozirov na občni prehod blaga, prepuščeno železnici presojudi, kaj je bolje za dotičnike, ali čakati, da zadržek vožnje prestane, ali pa blago ob trošku pošiljateljev oziroma prejemnikov poslati po pomočni cesti v kraj namembe, ali zadnjič reči pošiljateljem, da sami določijo, kaj je z njihovim blagom storiti.

§. 59.

Priznanjevanje in izročevanje blaga.

Dolžna je železnica, da na odménjenem kraju prejemniku, zaznamenánemu z voznim listom, izroči vozni list in blago z njim. Poznejšim posiljačevim ukazí-lom zaradi povračevánja blaga ali njegovega izročevanja komu družemu a ne prejemniku, zaznamenánemu v voznem listu, naj železnica zmirom ustreza, dok-ler temu prejemniku po dohodu blaga v odménjeni kraj še nij dala voznega lista. Ob tacem slučaju treba da pošiljáč, ako se zahteva, zopet vrne morebiti dobljeni duplikat voznega lista (§. 50, št. 5.) ali oddajni list.

Železnica nij dolžna, poslušati drugih ukazíl razen tistih, katera so bila na oddajni postaji zglášena.

Ako je prejemniku po blagá dohodu na odménjeni kraj že izročen vozni list, ozíraj se železnica samo na ukazíla zaznamenánega prejemnika, ker sicer bi se mu ujela, kar se tiče tega blaga.

O tacem blágu, katerega železnica prejemniku ne postavlja sama na dom ali v pisarno, treba po njegovem dohodu in potem, kadar je že pripravljeno v iz-ročítev, nadpisniku o dohodu blaga pismeno poročilo poslati po poslu (potu), po pošti ali kakor je drugače navadno.

Kjer se upraviteljstvu zdí primerno, ondi naj si postavi posebne podjetnike kolotočne vožnje, da blago privážajo ali odvažajo znotraj po okoliši postajskega kraja, ali iz krajev ter v kraje, ležeče v stran od železnice; na te podjetnike se razteza §. 63 v pravílniku.

Taksa o pristojbini, katera se podjetniku take vožnje plačuje, bodi v dotičnih blagóvnih odpravníštvih na videž obešena, tudi naj jo voznik pokaže temu, kdor zahteva.

Tisti prejemniki, kateri sami hodijo po blago, ali kateri hotó rabiti druge vozarje, a ne teh, ki jih je postavila železnica, treba da to dotičnemu blagóvnemu odpravníštvu pismeno oznanijo ob pravem času poprej, a vsakakor še predno blago doíde, in ako blagóvno odpravníštvo zahteva, naj tudi verjetno dosvedočijo svoj podpis.

Železnica sme v splošnem občílnem interesu z odobrenjem nadzornega obla-stva utesníti ali tudi celo odpraviti pravico prejemnikov, da sami pridejo po blago ali da si ga dadó pripeljati po drugih in ne tistih voznikih, katere je postavila železnična uprava.

Po tisto blago, katero je po davčno-uradnih propisih ali zaradi česa drugega odvážati v nakladálnice ali v blagóvna hranišča davčne uprave, ne more prejem-nik nikoli sam hoditi. Nič se ne priznanja tako blago, katero je odménjeno, pre-jemnika na kolodvoru počakati, ali katero železnocestna uprava sama postavlja k nadpisniku.

Kadar je poplačano vse, kar je morebiti še dati vozaríne in troškov ter pri-stojbin od blaga, potem je treba podati po propisu izdelano prejemnico ter poka-zati potrdilo, da se je vozni list res oddal, in stóprv zdaj se blago izroča v od-

pravníških prostorih (v blagóvnih podstréških), ter vozovi se v izkladanje postavijo na izkladališčih, a to po naslednjih tanjših določilih:

1. Blago je pod pridržkom določila pod št. 2 prejemati mej propisanimi opravičnimi urami v tistem ležaríne prostem času, kateri je ustanovljen s tarifami in kateri ne sme biti izpod 24 ur po poslanem, oziroma prejetem (prim. §. 57) priznanilu.

Za blago, katero je odménjeno, prejemnika počakati na kolodvoru, ter tudi za blago tistih prejémnikov, ki so pismo izrekli za vselej, naj se jim ne priznanja, začjenja se ta čas z dohodom blaga.

2. Rokove, v katerih naj tako blago, ki ga je pošiljác naložil sam, prejemnik izloži in vzame, ustanavljajo posebni propisi vsake uprave, in razglašajo se na vsaki postaji v odpravníških prostoríščih na videz obešeni, oziroma se tudi obče oznanjajo s kakimi krájevnimi novínami.

3. Nikjer se ne vštevajo nedelje in prazniki, kar jih vmes pride.

4. Ako ne bi došel kateri kos poslatve, zaznamenáne v istem voznem listu, in če ima vsak teh kosov sam ob sebi, brez zveze s celoto, občno uporabno vrednost, tedaj se nadpisnik ne more upirati, da ne bi vzel dospévšega kosa ter ne plačal primerne vozarínske vsote, s čimer se mu vendar ne kráti pravica, odmeno zahtevati po §§. 62 in dalje.

O brzovoznem blagu, kadar nenavadne razmere neogibno ne ukazujejo daljšega rokova, treba priznanjati v dveh urah po dohodu, oziroma v šest urah ga nadpisniku na dom postavljati. Priznanílo, oziroma na dom postavílo tacega brzovoznega blaga, katero doíde pozneje nego ob 6. uri zvečer, more se zahtevati stóprv prvo jutro potem. To se ne dotika tega, kar je ustanovljeno v §. 57.

Prejemnik je upravičen, kadar se mu blago oddaje, zahtevati, naj se vpričo njega blago iz nova pretehta. Temu zahtevku mora železnična uprava pri posameznem blagu vselej ugoditi, pri naloženih vozéh pa samo tedaj, kadar je na kolodvoru dovolj tacihtni. Ako tehtnične priprave niso take, da bi se voz dal izvažati, prepušča se prejemniku, da ga dá zvagati tam, kjer je to najbliže mogoče, in sicer vpričo pooblaščenca železnične uprave.

Ako se pri poznejšem vaganji ne najde, da bi kaj manjkalo, za kar bi železnocestna uprava bila dobra, to nosi prejemnik troške za vaganje, oziroma pristojbine po tarifi, in pa odškodbo za pooblaščenca, če se kateri pošlje.

Nasproti pa uprava povrne prejemniku z vaganjem napravljene troške, če kaj manjka, za kar mora ona dobra biti in česar že nij sama priznala.

§. 60.

Ležarína in konvencijonalna globa.

1. Kdor brez povodov, imenovanih v §. 58, blago, katero je oddal v odpravičev, zopet nazaj vzame iz blagóvnih shramb ali sè železnocestnih vozov pred od-

hodom, tak naj, ako železnica zahteva, poleg nakladarine in izkladarine plača ležarino vsacega, tudi samo pričetega dneva, in to od ónega hipa, kar je blago bilo oddano.

Kadar pošiljác na vmesni železnocestni postaji prevoznega kosa hoče blago nazaj imeti in železnica na to res tudi pristane, naj po tarifi plača vozarino od vsega železnocestnega kosa, kar ga je blago preteklo, ter poleg tega še odstopnino, ustanovljeno po tarifi.

2. Ako se malo po malo na železnico oddajó poslatve, zaznamenáne v istem voznem listu, ali ako se je blago oddalo z nedopolnjenimi ali ne prav spisanimi voznimi listi in mu je zaradi tega obležati, dokler dopolnjeni ali prav spisani vozni listi doidó, tedaj železnica more, če se oddajanje ne dožene v 24 urah ter je očitno, da bode zamuda oddajálnih poslov, oziroma če se v tem času vozni listi niso dopolnili in popravili, ležarino od tega blaga po ónih 24 urah jemati dalje, dokler se namreč, ne oddá vse blago, oziroma dokler niso vozni listi dopolnjeni in pripravljeni. Konvencionalno globo, za katero je, kadar se zahteva, ako so se najeli vozovi, treba dati toliko založnine (kaveije), kolikor je globe od vsacega zamujenega dneva, more železnica tudi pobirati od tistega človeka, kdor si železnocestne vozove najme za prevóz tacega blaga, ki ga je bilo treba nakladati pošiljaču, kateri vendar nij bil redno blaga naložil ter v odprávitév dogotovil v tistem roku, kar ga ustanové posebni propisi (prim. §. 56. na konci); ob tem poslednjem slučaju železnica tudi sme, kadar ón rok mine, ob naročnikovih troških zopet z voza deti, kolikor je že naloženega, in potem ležeče hraniti, jemáje ležarino, ter železnocestni voz odvzeti naročnikovi rabi.

Nasproti je dolžnost železnice tistega, ki je naročil vozov, ako mu jih ne pri-skrbí o pravem času, odškodovati, plačujoč enakšno konvencionalno kazen.

3. Kdor blaga ne vzame v propisanem roku, naj tudi plača ležarino. A železnocestna uprava je dokazane troške, prizadete s pripravljanjem, kakoršnega je treba, ko se gre po blago, vrniti dolžna tedaj, ako bi priznanjenega blaga na koldvoru še ne bilo za razklad ali oddajo 1 uro po tem, ko je kdo po-nj prišel.

4. Kadar iz vozov, katere je naložil pošiljác, blago ne bi izloženo ter domóv spravljeno bilo mej dobo, ukazano v §. 59 št. 2., pooblaščena je železnica, da sama izloží ob prejemnikovih, oziroma pošiljačevih troških, neprevzemši nikakoršnega poroštva, in ob enem utegne tudi s posebnimi propisi ustanoviti povračílno odméno za ležarino ali za globo od najetih vozov.

5. Pri blágu, čegar prejemniku se ne more priznaniti, jame se ležarina in globa od najetih vozov računiti stóprv potem, kadar minejo rokovi, ustanovljeni s posebnimi propisi.

6. V tarifi blagóvnega prevažanja so tanjša določila, po kolikšne naj bodo povračílne ležarine in globe od najetih vozov ter kako jih je računiti.

Kadar bi se nakopíčilo toliko blaga, da bi jelo z opásnostjo pretiti rednemu obćilu, tedaj je železnica upravičena, poskočiti z ležarinami in globami od najetih voz, ter ako ni to ne bi nič pomoglo, tudi skrajšati roke za naklad in ležarino prosti čas, in to, dokler je toliko blaga nakopičenega, in to vse pod uvetom, da se izpolnijo propisi dani v §. 57, alinea 3 in 4 o postavljanji daljših rokov.

§. 61.

Kako se dela o zaprekah pri izročevanju.

Blago, katerega prejemnik ali železnica neče prevzeti ali kateremu se to ne dožene ob pravem času, in blago, katero se nij moglo izročiti, dalje tisto, katero z nadpisom „na kolodvoru naj počaka,“ tamkaj po svojem dohodu obleži dalje nego je roka, dovoljenega s posebnimi propisi, a prejemnik se vendar ne zglási, leži ob opásnostih in troških svojih pošiljačev, katerim je to, ako se dá, treba priznati, kar se tem hitreje more. Železnica je tudi upravičena, te vrste blago s povzetkom svojih troškov in razhodkov, kar jih je imela z njim, v kako javno hranjevalnico ali h kacemu razpošiljaču, ki vé da mu je upati, ob trošku in opásnosti ónega človeka, kogar se to tiče, dajati spravljati, naj tamkaj ostane pošiljaču na razpolaganje, kar mu je precej poročiti.

Železnica je upravičena, da blago, čegar odménjeni kraj nij pri železnici, velí kacemu razpošiljaču ali kako drugače na odmenjeni kraj postaviti ob pošiljačevi opásnosti in ob njegovih troških, če pošiljač ali prejemnik nij prirédil ničesa, da bi se blago mahoma dalje spravilo. Isto veljá o blagu, čegar odmenjeni kraj je taka železnocestna postaja, katera nij v blagovno obćilo napravljena.

Zgornje določilo nema tamkaj nič veljave, kjer je železnica postavila podjetnike kolotočne vožnje, da blago odpravljajo v kraje, v stran ležeče (prim. §. 59).

Pošiljač, kadar blago oddaje, s tem tudi izreče, da je zadovoljen, ako železnica blago, katerega ona ali prejemnik neče prevzeti, ali kateremu se to ne dožene ob pravem času, ali blago, katero se ne bi moglo izročiti, ako se naglo izpridi, napósled tako blago, katero se pošiljaču ponudi, naj ga nazaj vzame, ker ga nadpisnik nij hotel, ali ker nadpisnika nij bilo najti, pa vendar ne pride po-nj, brez nobenih okolišev prodá, kar najbolje more, in sicer blago, katero se naglo izpridi, brez odlaganja, a vse drugo ne pred 4 tedni potem, odkar mine ležaríne prosta doba.

Enako se godí ob tacem slučaju, ako bi pošiljača ne bilo najti.

Določila v oddelku A. §. 33 se raztezajo tudi na pusto (brezgospodárnje) blago, katero se nahaja v krajevnem okoliši železne ceste.

§. 62.

Poroštvena dolžnost v obće.

Kadar železnica blago prevzame s takim voznim listom, po katerem prevòz teče skozi več železnic, ki se med saboj stikajo, tedaj o vsem prevozu niso porok vse te železnice, kar jih je blago prevzelo z voznim listom, nego samo prva in zadnja, blago z voznim listom prejemša železnica; kaka vmes ležečih se more zaradi prevoza prijeti samo tedaj, ako se jej dokaže, da se je na njeni cesti zgodila kvara, za katero se odmena išče.

To nič ne izpreminja tega, da bi železnice ne mogle med saboj nazaj sezati, kakor njim pristoji.

§. 63.

Poroštvena dolžnost železne ceste za svoje ljudi.

Železnica je porok za svoje in vse ostale ljudi, kar jih rabi, prevzeto vožnjo vršoč.

§. 64.

Obsežek poroštvne dolžnosti in doklé trpi.

Železnica je brez ozira na posebna določila v §. 67, porok za vso škodo, kar je po izgubi ali okvarbi blaga pride od sklepa vozne pogodbe (§. 49) do izročevanja, če ne dokaže, da se je izguba ali okvarba zgodila vsled višje sile (vis major) ali po naravnem svojstvu dotičnega blaga, zlasti po notranji izpridenosti, po sáhnjenji, po navadnem premôku i.t.d., ali zaradi takih nedostatkov pri vložbi, kateri se od zunaj ne dadó zapaziti.

S tem se ne spreminja zaveza železnice za izgubo ali poškodbo blaga med časom od oddaje do prešttempljanja voznega lista, kolikor je postavno utrjena.

Izročitvi nadpisniku je ravnostavna izročitev colnim in preglednim sohotam, ko pride blago do namembene postaje in tudi izročitev javni hranjevalnici ali razpošiljaču po meri tega pravilnika.

Za izgubljenost je blago smatrati stóprv štiri tedne potem, ko mine izročevalna doba. Kadar je blago izročeno prejemniku, zaznamenánemu z voznim listom, ali njegovim ali takim ljudém, katerim se po zgornjih določilih sme veljavno izročati, in kadar je vozarína plačana, mine vsaka poznejša pravica do železnice. Samo zaradi take izgube ali okvarbe, katerih ob izročevanju nij od zunaj bilo zapaziti, more železnica prijeta biti tudi pozneje, ko je namreč blago že izročeno ter vozarína plačana, a to edino tedaj, ako dotičnik brez odlaganja, kadar to ugleda, poprosi, naj se potrdi, da je res izguba ali okvarba, in ako zahtevanje kake odmene železnocestni upravi pismeno zglási v 4 tednih najpozneje, ter če se dokaže, da je izguba ali okvarba nastala v dobi od prevzema do izročitve.

Razen tega prestanejo (nehajo) vse pravice do železnice zaradi polne izgube ko mine leto dní, štejoč od zvršetka tistega dneva, katerega je bilo treba izročati, in, ako je blago bilo prevzeto a vozarína ne plačana, tedaj prestanejo vse pravice zaradi zmanjšanega ali okvarjenega blaga, ko mine leto dní, štejoč od tistega dneva, katerega je bila izročitev.

Ako se káj izgubi ali okvari, naj železnocestne uprave vse na tanko preiščó, ter kadar se zahteva, upravičencem tenka poročila po spisih dadó o uspehu tega preiskovanja.

Kadar ta, ki ima pravico, prejema odmeno, sme zahtevati, da se mu poročí, ako bi se izgubljenost blago pozneje morebiti vendar našlo. O tem zahtevanju naj se mu dá pismeno potrdílo.

V osmih dnevih po dobljenem poročilu more upravičenec, povrnivši prejeto odmensko vsoto — brez tega, kar mu pristoji za zamujeni izročitveni rok, — zahtevati, da se najdeno blago zastonj odpravi od tistega kraja, kjer se je našlo, do tistega, kateri mu je z voznim listom bil s prva odmenjen.

Če je kacega blaga kaj nedostalo (izmanjkalo), ali če se je okvarilo, naj železnica v pričo nepristrastnih svedokov, in kjer se more, v pričo tistega, kdor je upravičen, na resnico dá postaviti težo in kaj se je zgodilo, ter po okolnostih tudi z veščaki vso kvaro, katera je blago zadela.

Hoče li upravičenec sè železnico brez sodišča se pogoditi zaradi nadomestila, katerega od nje išče, naj že predno blago dobode, oziroma predno blago vzame nazaj, dogodek pripozná ter zglási, koliko odmene hoče.

Ako nij zadovoljen z izrekom večših mož, katere si je privzela železnica, na izvolji mu je, kvaro dati presoditi veščakom, katere je v to narekel sodnik dotičnega kraja, ali katerim je to stvar sodišče stalno izročilo.

Zglášeno zahtevanje treba s pismom, dokazujočim vrednost blaga, in če se je blago vzelo, tudi z voznim listom vred res vpолоžiti v zakonitem roku zastarelosti, in dotična železnica naj o njem odgovori ter ga reši, kolikor hitro more potem, od kar je bilo vpолоženo.

§. 65.

Utesnjena poroštvena dolžnost za blago, ne odmenjeno na železnocestne postaje.

Kadar se blago na prevozilo vzame s takim voznim listom, na katerem je za izročevalni kraj zaznamenan tak kraj, ki nij na nobeni stikovalni železnici, tedaj vozečih železnic ne veže o vsej vožnji poroštvena dolžnost, nego samo do tistega kraja, kjer bode železnocestnega prevažanja konec. V odpravitvi dalje jo vežejo samo razpošiljačeve dolžnosti.

Kar se tiče kolotočnih voženj, katere je železnocestna uprava osnovala zaradi krajev, ležečih v stran (prim. §. 59), železnica o blagu porokuje tudi za prevòz do tja, kamor je blago odmenjeno.

§. 66.

Utesnjena poroštvena dolžnost, kadar se je imenovalo več odmenjenih krajev.

Ako pošiljač na voznem listu določi, da se blago oddá ali da obleži v kadem kraju, ki je pri taki železnici, na katero se ta pravilnik razteza, tedaj veljá, če prav je v voznem listu imenovan še drug kraj, kamor naj se blago pozneje postavi, da je vožnja prevzeta samo do ónega prvega kraja pri železnici, in železnica je odgovorna samo do izročitve v tem kraju.

§. 67.

Posebno utesnilo poroštvene dolžnosti.

1. O tacem blagu, katero je po svojem posebnem naravnem svojstvu zelo v opásnosti, a bi se izgubilo vse ali nekoliko ali okvarilo, zlasti zlomilo, zjavélo, znotraj se izpridilo, a bi zadeto bilo z nenavadnim premôkom, da bi samo sebe vnelo i. t. d., železnica nij porok za upadek, kar ga nastane iz te opásnosti, torej posebno ne:

- a) v obče: pri opasnih stvaréh, kakor so: žveplena kislina, razjedna voda in pri drugih jédkih ter lahko vnétnih stvaréh;
- b) kar se tiče polôma: pri lahko zlomnih stvaréh, kakor so: lahko zlomno hišno orodje in hišna oprava, lito železo, steklo, prazni ali polni vrči, stekleníce in stekleni baloni, sladkor v prostih hlebih;
- c) kar se tiče izpridbe: pri tekočinah in drugih stvaréh, ki lahko zevró ali zgnijó ali se okvarijo z mrazom ali z vročino;
- d) kar se tiče rje: pri kovinskem blagu;
- e) kar se tiče izgube na teži: pri svézih (frišnih) in osoljénih ribah, skorépnih (ostrigah) in pri južnem ovočji (sadji).

2. Železnica o tistem blagu, katero se prevaža v odkritih vozéh, nij porok za upadek, kar ga je nastalo iz opásnosti, združene s takim prevozilom. Katero blago železnica po znižanem tarifnem razredu sme prevažati v odkritih vozéh, to določa tarifa, in pošiljač na tako prevažanje pristane, ako ob oddajanji s pismeno opomnjo izrecno ne zahteva na voznem listu, da bi se dotično blago odpravilo v pokritih ali takih vozéh, ki imajo pokritje. A železnica je ob tacem slučaju upravičena, k tarifni vozaríni še tudi jemati príklad.

Kadar vsled posebnega dogovora blago, kakoršno se sicer naklada v pokrite vozove, teče v nepokritih, tedaj k opásnosti, združenej s takim prevozom, nij móči šteti očitnega upadka na teži, niti ne tega, če se izgubé po celi kosovi poslatve.

3. Kar se tiče tacega blaga, katero vsled pošiljačevega izrecíla na voznem listu pride v oddajo nevloženo ali z nedostatno vložbo, da-si njegovo svojstvo zahteva vložbo za obrambo izgube ali okvarbe med prevažanjem, železnica nij porok za kvaro, kolikor se je zgodí iz opásnosti, združene z nevloženim ali nedostatno vloženim prevozom.

4. O tistem blagu, katero po tarifnem določilu ali vsled dogovora s pošiljačem naklada in izklada pošiljač ali prejemnik, železnica nij porok za kvaro, kar se je zgodí iz opásnosti, združene z nakladanjem in izkladanjem ali z nedostatnim vkladanjem. A pošiljač, oziroma prejemnik je pač porok za kvaro, katera se z nakladanjem in izkladanjem ali o priliki tega dela zgodí vozíлом železne ceste.

5. O spremljanem blagu železnica nij porok za kvaro, kar je nastane iz opásnosti, katero namérja spremljanje odvrniti.

6. Ob vseh zgornjih slučajih, omenjenih za 1. do 5., treba misliti, dokler se ne pokaže kako drugače, da vsaka kvara, ako se je mogla zgoditi zaradi opásnosti, za katero se železnica nij postavila v poroka, res izvira iz te opásnosti.

7. Osvoboditve, izgovorjene zgoraj za 1. do 5., ne veljajo, kadar se dokaže, da je kvare kriva železnočestna uprava ali njeni ljudje.

8. Upadek na teži se ne povračuje, ako na ves železnocestni kos, kolikor ga je blago preteklo, od óne teže, ki je zapisana v voznem listu, oziroma ki jo je določila odpošiljalna postaja, na suhem blagu nij več nego po en odstotek upadka, a pri mokrem blagu ne več nego po dva odstotka, in k mokremu blagu je tudi

družiti: barvarski les v opilkah in mlên, lubje ali skorje, korenine, sladke korenice, zrezani tabak, maščobe, vsakovrstno mlo in trdo olje, svêže plodje, svêže tabakove liste, ovčjo volno, kože, kožice, usnije, suho in pečeno ovojje, živalske žile, rogé in parklje, kosti (cele in mlêne), suhe ribe, hmelj in svêža lepila. Ta odstotni postavek je šteti vsacemu kosu posebe, ako se več kosov vkupe dá z enim voznim listom prevažati ter je teža ali mera vsacega kosa posebe zaznamenána v voznem listu ali se drugače more dokazati.

Zgoraj v misel vzeta osvoboditev poroštvene dolžnosti nema veljave, če se ter kolikor se dokaže, da upadek poleg teh okolnosti, kakoršne so bile, nij pri blagu nastal vsled njegovega naravnega svojstva, ali da ustanovljeni odstotni postavek temu svojstvu ali drugim okolnostim dotičnega dogodka ne ustreza. A vsaki upravi posebe se prihranja, tacemu blagu, katero naklada sam pošiljač ali izklada prejemnik, določati postavke nad po dvojje od sto, in to po tisti meri, kakoršna si je vsaka prevažana stvar posebe, do katerih postavkov naj ne bode nič povračila za upadek na teži.

Kadar se kako blago popolnoma izgubi, sploh nij dopuščeno nič odbijati za upadek na teži.

§. 68.

Novčna vrednost poroštva.

Odmemo, ki bi železnico zadela po določilih poprejšnjih paragrafov, treba v novčni vrednosti odmerjati po teh načelih:

1. Če se blago izgubi vse ali nekoliko, deva se ob izračunjavanji kvare za podlogo navadna trgovinska cena, katero naj okvarjenec dokaže, in ako bi ne bilo take cene, tedaj navadna cena, kakoršno bi enakovrstno blago bilo imelo ob času in v kraji izgovorjene izročitve, a odbiti je cárinske pristojbine, katerih vsled izgube morebiti nij bilo treba plačati, ter tudi troške.

2. A v izračunjavanje odmene se ne postavlja več nego od 50 kilogramov po 30 goldinarjev srebra za navadno trgovinsko vrednost, oziroma za navadno vrednost, če se nij bila višja vrednost na nadpisni strani voznega lista s pismeni izrecno napovedala tam, kjer je mesto temu odmenjeno.

3. Če se je bila napovedala višja vrednost, tedaj se odmene dovoli največ toliko, kolikor je napovedane vrednosti. Ob tem slučajih naj pošiljač poleg tarifne vozarine dá še príklad, katerega ne sme biti nad desetino od tisoč vse napovedane vsote od vsakih pričutih 150 kilometrov, kar naj jih blago preteče po vsaki železnici posebe, oziroma po vsaki zvezovalnici ter najmenj tega príklada bodi 5 krajcarjev, in celokupno vsoto je okrožiti za cele krajcarje.

4. Kadar se blago okvari, tedaj se zaradi tega zmanjšana vrednost povrne po razmerji tiste vrednosti, katero je najti po določilih za 1., ter največje povračilo bodi, kakor ga ustanavljata 2. in 3.

Kadar železnična uprava ali kdo njenih ljudi hudobno dela, tedaj se ne more zahtevati, da bi zaveza (poroštvena dolžnost) bila utesnjena na normalni postavki ali na povedano vrednosti blaga.

§. 69.

Poroštvena dolžnost za zamujeno izročevalno dobo.

Železnica je porok za kvaro, katera se zgodi zaradi zamujene poroštvene dobe (§. 57), ako ne dokaže, da zamude nij mogla odvrniti z vso skrbnostjo rednega vozarja.

Kadar je blago izročeno prejemniku, zaznamenanemu z voznim listom, ali njegovim ljudem, in kadar je vozarina plačana, minejo vse pravice do železnice zaradi zamujene izročevalne dobe, ako se dotičnik o njih pravokrepno ne zglaší v 8 dnevih po izročitvi, oziroma po plačilu vozarine. Ako se blago nij izročilo ali vozarina nij plačala, prestanejo take pravice, ko mine leto dni. Ta rok se pričinja po zvršetku tistega dneva, katerega se je blago izročilo, in ako se nij izročilo, pričinja se takoj potem, ko mine izročevalna doba.

§. 70.

Novčna vrednost poroštva za zamujeno izročevalno dobo.

Ne zahtevaje dokaza, da se je zaradi zamujene izročevalne dobe zgodila kvara, železnica daje ta povračila za zamujeno izročevalno dobo:

- a) pri voznem blagu: kadar je zamude nad 1 dan, do 3 dni po $\frac{1}{4}$, do 8 dni po $\frac{1}{3}$, in ako je zamude nad 8 dni, po pol vozarine;
- b) pri brzovoznem blagu: kadar je zamude nad 12 ur, do 24 ur po $\frac{1}{4}$, do 3 dni po $\frac{1}{3}$, in ako je zamude nad 3 dni, po pol vozarine.

Hoče li pošiljač še večjo odmeno, mora, če železnična uprava zahteva, izkazati škodo, katero je res imel zaradi prejetega blaga.

Koliko mora potem plačati železnica, določuje se po znesku izkazane škode s to mero, da se

1. pri podani vpovedi, da je na pravočasni izročbi posebno ležeče, ta upovedana vsota;

2. če nij take vpovedi:

- a) ako zamude nij nad 24 ur, polovica voznine,
- b) kadar je zamude čez 24 ur, cela voznina šteje za maksimalni postavek povračila, ki se dá, ako zamuda ne izvira iz hudobnega dejanja železnice ali njenih ljudi.

Vpoved, da je kaj ležeče na pravočasni izročbi, mora se, da bode veljala, na nadpisni strani voznega lista na odločenem v to mestu storiti in dotično vsoto naj pošiljač s črkami vpiše.

V tem slučaju ima železnica pravico, poleg voznine po tarifi pobirati še priklad, kateri za vsakih 5 gl. vpovedane vsote — začetih 5 gl. se šteje za polnih — od prvih 150 kilometrov, ki jih blago preteče po eni železnici, oziroma po eni zvezi, ne sme prestopati $\frac{1}{2}$ kr.
za sledečih 225 kilometrov, ne $\frac{1}{4}$ „
in za vsakih 375 kilometrov dalje, ne $\frac{1}{4}$ „
Začetih 150, oziroma 225 in 375 kilometrov šteje se za polne.

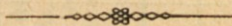
Kar ostane drobcev, naj se izokrožijo na cele krajcarje. Najmanj priklāda k voznini je 5 krajcarjev.

IV.

Končno določilo.

Vsaka železnocestna uprava naj ima pri roki primerke kretnega pravilnika za občinstvo, in naj mu jih prepušča, če plača troške.

Razen po državnem zakoniku smejo železnične uprave tudi po dotičnih deželnih listih kako predrugačbo pravilnika veljavno razglasiti.

Priloga A.**Izrecílo. *)**

Blagóvno odpravištvó _____ železnice
v (na) _____ je vsled _____ prošnje to
blago, katero je poleg voznega lista od denašnjega dneva tako zaznamenáno,
kakor je zdolaj povedano, od _____ prevzelo, da ga po
železni cesti odpravi v (na) _____ namreč:

_____ priznavam _____ izrecno, da je to blago na želez-
nico oddano nevloženo _____ z nedostatno vložbo, namreč

ter da je to pripoznano na voznem listu od _____

_____ dne _____ ga _____ 187_____

—•••••—

*) Priznanje je pri poslatvah, ki obsezajo več kosov, utesniti na tiste kose, ki niso v nič vloženi ali ki so napačno vloženi.

Vozno blago.

dne.....187

Tu zdolaj zaznamenano blago prevzemate na podlogi določil, ki so v kretnem pravilniku za železnice

Društva nemških železnocestnih uprav,

ter tudi na podlogi določil, ki so v posebnih pravilnikih dotičnih železnic, oziroma zvezovalnic, katera določila so

meni
nam znana in se raztezajo na to poslatev.

[illegible]

Tehtnični pečat.

Podpis:

Pečat odvozne postaje.

Franko- vano	Opomba.		Enotni vozarski postavek od 100 kil.		Vzame se :	
	Povzelek		gld.	kr.	v.	mark.
	Provizija					
	Vožnja do					
	Prilad k vozarini					
	Vožnja do					
	Prilad k vozarini					
	Vožnja do					
	Prilad k vozarini					
	Vožnja do					
	Prilad k vozarini					
	 Vsega vkupe					

Lastnik } voza _____
Št. _____
Št. voznega lista _____
Pozic. _____

Gospod _____

na postaji _____ v (na) _____ železnice

0 _____

Vpovedane celokupne vrednostne vsote (§. 68. št. 2 in 3 v društvnem pra-
vilniku) je:

glej predzadnji
predelek poprej-
snje strani.

Na drobno našteji povzétek		Vsota	

Celokupni povzelek, povedan
s pismeni

Pěčat železnih cest:

Vpovedane vrednosti s pravočasno izročitvijo združene koristi (§. 70) je:

Franko- vano	O p o m n j a.		Enoletni vozarinski postavek od 100 kil.	Vzame se : gld. hr. v. mark. t.
	Povzelek			
	Provizija			
	Vožnja do			
	Priklad k vozarini			
	Vožnja do			
	Priklad k vozarini			
	Vožnja do			
	Priklad k vozarini			
	Vožnja do			
	Priklad k vozarini			
	 Vsega vkupe			

Petaj prejme postaje.

Lastnik } voza _____
Št. _____
Št. voznega lista _____
Pozic. _____

Gospod _____

na postaji _____ v (na) _____ železnice
o _____

Vpovedane celokupne vrednostne vsote (§. 68. št. 2 in 3 v društvnem pra-
vilniku) je :

glej predzadnji
predelek poprej-
suje strani.

Na drobno našteji povzétek	Vsota

Celokupni povzelek, povedan
s pissemi

Petaj železnih cest :

Vpovedane vrednosti s pravočasno izročitvijo združene koristi (§. 70) je :

K a z a l o.

I.

Splošna določila.

1. Dolžnosti služnega osebja.
2. Pravice služnega osebja.
3. Razsojevanje preprirov.
4. Pritoževanje.
5. Stopanje v kolodvore in na železnico.
6. Utesnjena dolžnost, kar se tiče prevažanja. S čim se plačuje.

II.

Odpravljanje ljudi, popotnega pratéža, mrličev, vozil in živih živali.

a) Odpravljanje ljudi.

7. Vozni črteži. Nalašč dovoljene vožnje. Odvozna doba.
8. Vozarina od ljudi.
9. Prodajanje voznih kart. Nazaj jemanje kupljenih voznih kart.
10. Vozne karte in njih veljavnost. Znižana vozarina od otrok.
11. Zamenjavanje kupljenih voznih kart.
12. Odkazovanje prostorov.
13. Težavnih ljudi izločevanje od vožnje.
14. Čakalnice. Odpraviništva voznih kart in pratéža. Prigléd nad voznimi kartami.
15. Vstop na vozove.
16. Zamuda odvozne dobe.
17. Kako je delati na vmesnih postajah. Odpiranje in zapiranje vrat na vozovih.
18. Nenavadni pómudki na odprti cesti.
19. Kako je biti med vožnjo ter ob vstopanju in izstopanju.
20. Okvarba vozov.
21. Zakesneli vlaki. Prekinena vožnja.
22. Jemanje psov s saboj i. t. d. Kadèž tabaka. Jemanje takih stvari s saboj, ki so opasne (nevarne) zaradi ognja.
23. Izločba pijanih ali upornih ljudi od vožnje.

b) Odpravljanje popotnega pratéža.

24. Kaj je popotni pratèž.
25. Kako je vlagati. Starejša poštna in železnocestna znamenja treba očistiti.
26. Oddajanje pratéža.
27. S saboj jemani ročni pratèž.
28. Pratèžnice in izročevanje pratéža.
29. Poroštvena dolžnost železne ceste, kar se tiče popotnega pratéža.
30. Izgubljeni kosovi pratéža.
31. Poroštvena dolžnost železne ceste, kar se tiče zamujene izročevalne dobe.

c) Odpravljanje mrličev.

34. Uveti odpravljanja.

d) Odpravljanje vpreg in drugih vozil.

35. Prevzemanje in odpravljanje. Oddajalna doba.
36. Izročevanje.

- 37. Popotni pratèž i. t. d., puščen na vpregah.
- 38. Poroštvena dolžnost železne ceste za vozila,
- 39. Izročevalna doba.

e) Odpravljanje živih živali.

- 40. Prevzemanje. Vkladanje in izkladanje. Izločevanje bolnih in divjih živali.
- 41. Odpravljanje psov.
- 42. Odpravljanje konj.
- 43. Odpravljanje drugih živali.
- 44. Poroštvena dolžnost železne ceste za živali.
- 45. Izročevalna doba.

III.

Odpravljanje blaga.

- 46. Prehòd sè železnice na drugo železnico.
- 47. Prevzemanje blaga.
- 48. O odpravljanji stvari izločenih ali samo uvetoma dopuščenih.
- 49. Sklepanje prevažalne pogodbe.
- 50. Vozni listi.
- 51. Cárinski (colni) in davčni propisi.
- 52. Izračunjavanje vozaríne.
- 53. Plačevanje vozaríne.
- 54. Povzetki in provizija.
- 55. Prevzemanje blaga.
- 56. Oddajanje in odpravljanje blaga.
- 57. Izročevalna doba, in kako se ta doba računi.
- 58. Nekolikočasne zapreke prevažanju.
- 59. Priznanjevanje in izročevanje blaga.
- 60. Ležarína in konvencijonalna globa.
- 61. Kako se dela ob zaprekah pri izročevanju.
- 62. Poroštvena dolžnost v obče.
- 63. Poroštvena dolžnost železne ceste za svoje ljudi.
- 64. Obsežek poroštvne dolžnosti in doklé trpi. Postopanje, kadar se od železnice kaj nazaj zahteva.
- 65. Utesnjena poroštvna dolžnost za blago, ne odmenjeno na železnocestne postaje.
- 66. Utèsnjena poroštvna dolžnost, kadar se je imenovalo več odmenjenih krajev.
- 67. Posebno utesnìlo poroštvne dolžnosti.
- 68. Novčna vrednost porošstva.
- 69. Poroštvena dolžnost za zamujeno izročevalno dobo.
- 70. Novčna vrednost porošstva za zamujeno izročevalno dobo.

IV.

Končna določila.

Priloga A, B, C.